

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

România invitată să subscrie la Banca plăților internaționale

Direcția Băncii plăților internaționale a adresat Băncii Naționale a României invitația de a participa la capitalul băncii.

Reduceri pe CFR. pentru vizitatorii târgului din Viena

Reducerea tarifară, acordată de Regia Autonomă cfr. vizitatorilor târgului de mostre din Viena, la întoarcere, a fost prelungită până la data de 21 Septembrie inclusiv.

Construcția celor 22 poduri metalice

Consiliul de administrație al Casei Autonome a drumurilor de Stat, a aprobat, în ultima sa ședință, prezidată de Ion Cămăreșescu, președinte, ca fundațiunile celor 22 poduri metalice de șosele naționale, a căror infrastructură se lucrează de societățile „M. A. N.” și „Laura”, să fie executate de societatea românească „Edilitatea”, în asociație cu „Intreprinderile generale tehnice Tiberiu Eremia”

Valoarea acestor lucrări este de 98 milioane lei, care vor fi rambursate de către Stat, asociației de mai sus în termen de 5 ani, adică la 1935.

Lucrările fundațiilor însă urmează a fi complet terminate la 1 Octombrie 1931, când vor fi gata și cele 22 poduri metalice contractate de Casa Autonomă a drumurilor de Stat.

Desființarea taxelor de pavaj

În urma intervenției Camerei de Comerț din București, Direcțiunea Regiei Autonome CFR. a desființat taxa de pavaj ce se percepea de către Gara Obor pentru toate mărfurile ce intrau în Capitală. Aceasta cu începere dela 1 Iunie a. c.

Comercianții către Regele Carol

„Suntem convinși, că sub domnia Majestății Voastre va înflori viața economică în România”

Camera de Industrie și Comerț din Cluj, în adunarea festivă, care a avut loc în 15 Iunie a. c. cu ocazia urcării pe tron a M. S. Regelui Carol al II-lea, a trimis o telegramă omagială M. S. Regelui.

Di ing. Negruțiu, președintele Camerei de Industrie și Comerț din Cluj, deschizând ședința printr-un discurs solemn, a citat apelul, prin care M. S. Regele Carol al II-lea a invitat capitalul strein, ca să participe la

reconstruirea viței economice din România, care le asigură cele mai bune avantagii

la plasamente.

Di Negruțiu a anunțat, că în invitația M. S. Regelui Carol al II-lea va contribui în mare proporție la importarea capitalului strein în România, deschizând

noui posibilități pentru dezvoltarea industriei și comerțului

din țara românească.

„Meggyőződésünk, hogy Királyi Felséged uralkodása alatt Románia gazdasági helyzete felvirágzik” . . .

Kolozs-, Szamos-, Torda-, Szilágy- és Naszód-megyék kereskedői és iparosai hódoló táviratot küldtek II. Károly királynak

A kolozsári kereskedelmi és iparkamara igazgató tanácsa június 15-én diszülést tartott II. Károly király trónralépése alkalmából. Az ülésen Negruțiu F. Joan, a kamara elnöke ünnepi beszédet mondott és idézte II. Károly királynak a külföldi tőkéhez intézett felhívását, hogy vegyen részt Románia gazdasági újjáépítésében, mert

Románia szívesen fogadja és a legkedvezőbb feltételeket biztosítja a külföldi tőke romániai tevékenységéhez.

Negruțiu elnök annak a reménynek adott kifejezést, hogy a királyi szó nagy mértékben fogja elősegíteni a külföldi tőke romániai vállalkozását és Románia kereskedői és iparosai részére a külföldi tőkével új és kedvező lehetőségek nyílnak meg.

A diszülés egyhangú lelkesedéssel a következő hódoló táviratot küldte

Conducătorii Camerei de Industrie și Comerț din Cluj au hotărât să pieteze tabloul M. S. Regelui Carol al II-lea, căruia i-au expediat următoarea telegramă omagială:

„Camera de Industrie și Comerț din Cluj, în adunarea festivă, care a avut loc în 15 Iunie a. c. cu cea mai mare însuflețire a luat la cunoștința urcarea pe tron a Majestății Voastre și în numele industrișilor și comercianților din județele Cluj, Someș, Turda, Sălaj și Năsăud, Vă asigurăm de încrederea și devotamentul său supus.

Avem încredere, că sub domnia Majestății Voastre. în scurt timp, spre bucuria tuturor, viața economică a țării va înflori!

Trăiască Regele...! Trăiască Dinastia Domnitoare!”

Tabloul M. S. Regelui Carol al doilea va fi așezat lângă al M. S. Regelui Ferdinand I.

II. Károly királynak:

„A kolozsári kereskedelmi és iparkamara június 15-én megtartott ünnepélyes ülésén a legnagyobb lelkesedéssel vette tudomásul Királyi Felséged trónralépését és Kolozs, Szamos, Torda, Szilágy és Naszód vármegyék kereskedőinek és iparosainak képviselőitében biztosítja Felségedet teljes bizalommal és mély alattvalói hódolattal. Meggyőződésünk, hogy Királyi Felséged uralkodása alatt, rövid időn belül országunk gazdasági helyzete mindannyiunk örömére újból fel fog virágozni. Éljen a Király! Éljen az Uralkodó Ház!”

A kamara igazgatótanácsa elhatározta, hogy II. Károly király képét életnagyságban megfesteti és a diszteremben Ferdinánd király képe mellé helyezi. A portré megrendelésére az elnökség kapott megbízást.

Csehszlovákiába elektronfémet fognak gyártani

A Prága-nuslei Janecsek mérnök gyárgyára elektrongyártásra is berendezkedik. Az elektron a magnézium és alumínium öntvénye s különösen a robbanó motorok gyártásánál s általában az automobilmek előállításánál van fontos szerepe.

A gyár az új fémöntvény előállítását még a folyó évben megkezdí s Csehszlovákia egész szükségletét el akarja látni.

Pop Viktor dr. a kolozsvári tőzsde választott bíróságának elnöke

Az ipar és kereskedelemügyi miniszterium a kolozsvári értéktőzsde mellett működő választott bíróság elnökévé dr. Pop Viktor, kolozsvári táblai tanácselnököt nevezte ki.

Pop Viktor dr. tekintélyes és népszerű tagja a romániai jogászvilágnak és nagy jogi tudását, széleskörű ismereteit mindig eredményesen érvényesítette. Tehetségét, képességét felismerték és értékelték a legnagyobb helyen is, ahonnan többször kinnálták meg a semmitűszéki tanácselnökség, majd az igazságügyminiszterium államtitkári székével, dr. Pop Viktor azonban mindig elhárította magától a kitüntető bizalmat és megmaradt a kolozsvári ítélőtábla fedhetetlen jellemű igazságszótójának.

A kolozsvári árutőzsde mellett működő választott bíróság értékes és tekintélyes elnököt kapott dr. Pop Viktor személyében.

Létrejött a német vasipari egyezmény az árak és bérek leszállítására

Berlinből jelentik, hogy a vasmunkások bérét 7 és fél százalékkal, a vasárakat pedig június 3-káig visszaható erővel a következő összegekkel redukálták:

rudas 4 márka tonnánként, bádoglemez és drót 10 márka tonnánként, bányavasut-sinek 6 márka tonnánként, félkészáruk 3.50 márka tonnánként, Siemens—Martin-anyag 2 márka tonnánként.

Az egyéb vasárunkartelek néhány napon belül szintén leszállítják áraikat.

A német munkásság komoly nemzetgazdasági műveltségére vall, hogy bérüknek csökkentésével teszik lehetővé a német vasipar versenyképességét.

Nemulțumiri generale contra cartelului petroliștilor

Cartelul stânjește activitatea rafineriilor din Ardeal și scumpește produsele petrolifere — „Distribuția Petrolului” nu respectă prețurile cartelului

Intreprinderile și rafineriile de petrol, după cum se știe, anul trecut s'au cartelizat, pentru ca să poată lupta față de concurența americană poloneză și rusească. Dar intreprinderile petrolifere din România, cu toate acestea nu au reușit să obțină rezultatele așteptate, pentru că

nu au avut nici capital suficient și nici instalații și pregătiri, ca cele din streinătate.

Între cari sunt și acele din America.

Cartelul s'a înființat cu menirea de a reglementa, respective

a uniformiza prețurile petrolului și ale produselor petrolifere,

atât pentru consumul intern, cât și pentru export, ca să-și poată menține debușeurile.

Intreprinderile petrolifere din România se pot grupa în mai multe categorii, din punctul de vedere tehnic și al instalațiilor:

Intr-o categorie sunt intreprinderile, cari valorizează petrol brut, neavând rafinerii. Dar sunt și intreprinderi, cari cumpără petrol brut pentru a-l rafina și a-l valoriza rafinat în țară și în streinătate. Într-a treia categorie sunt acele intreprinderi petrolifere, cari exploatează petrol și-l destilează în rafineriile lor proprii. Aceste diverse categorii de intreprinderi petrolifere, evident au diverse interese și

aceste diverse interese avea cartelul menirea, ca să le armonizeze

spre satisfacția tuturor categoriilor!

Excluderea micilor intreprinderi din cartel.

Marile intreprinderi din cartel au căutat să octroieze condiții imposibile asupra micilor intreprinderi și din acest motiv mai multe intreprinderi, din Ardeal, între cari și „Industria de Petrol”, au refuzat să se înscrie în cartel.

Micile intreprinderi au fost nemulțumite în special din cauza că

s'au repartizat disproporțional cota de producție,

și în defavoarea micilor intreprinderi, cari la supraproducție erau obligate, a să achite în numerar diferența dintre prețul indigen și cel din streinătate. Cota micilor intreprinderi a fost atât de minimală, încât micile intreprinderi nu puteau să existe și astfel aceste intreprinderi nici nu au aderat la cartel.

Marile intreprinderi încadrate în cartel, în frunte cu „Distribuția Petrolului”, care distribuie

produsele societăților „Astra-Română”, „Streaua Română” și „Româna Americană” cu capitaluri în majoritate streine, au și început lupta contra micilor intreprinderi și rafinerii petrolifere.

Politica întreprinsă de „Distribuția Petrolului”

Este foarte caracteristic, că „Distribuția Petrolului” ab Ploiești vinde benzina cu 975, iar ab Turda, Dej, etc. de pildă cu 10 lei litru, prin care face imposibilă activitatea intreprinderilor ardeleni de petrol, cari au de suportat și spesele de transport din Vechiul Regat, dela locul de exploatare și până în Ardeal, la locul de rafinare.

Din metodele întreprinse „Distribuția” face imposibilă nu numai intreprinderile necartelizate, dar și pe acele cartelizate din Ardeal.

Exportul întâmpină greutăți

Produsele petrolifere din România în streinătate întâmpină mari greutăți, având de luptat cu

concurența produselor din Rusia și America,

cari încep să se lanseze mai intensiv pe piațe.

Intreprinderile din streinătate dispun de mari capitaluri și instalații mai moderne, încât sunt în stare să fabrice mai multe categorii de produse, pe când cele din România sunt instalate numai pentru produse fine. Petrolul din România de pildă nu este bun pentru a produce ulei de enns și din acest motiv și C. F. R. sunt nevoite să-și importeze ulei de uns din streinătate.

În țară sunt mai scumpe produsele petrolifere.

În România produsele petrolifere sunt mai scumpe și din acest motiv

intreprinderile petrolifere nu-și pot plasa rentabil produsele

în special în streinătate. Produsele din România sunt mai scumpe din cauza marilor sarcini publice și de consumație, transport, export etc.

Căile ferate române, având un exagerat tarif de transporturi pentru produsele brute,

singure sunt în stare să facă imposibile transporturile pentru rafineriile ardeleni

chiar și dacă aceste nu ar avea de luptat și cu concurența cartelului de petroliști.

Disproporția dintre prețurile indigene și de export.

În ultimul timp guvernul a aprobat să se expoteze 50 vagoane de țifei în streinătate din România. Această cantitate corespunde cam la 12 % din producția anuală de țifei a României. Prin această aprobare, guvernul a căutat să încurajeze intreprinderile din România. Dar autorizația a venit cam târziu, pentru că

pițele din streinătate refuză să cumpere produse petrolifere brute

din România, neavând intreprinderi instalate special pentru prelucrarea acestor produse. În astfel de împrejurări în streinătate din România

mai mult se preferă produsele petrolifere rafinate

cari scutindu-se la export de diverse sarcini, intreprinderi

din legat având conducire până în portul Constanța se pot plasa mai ușor și mai ieftin strinate.

Pe când în interiorul țării, ab Ploiești costă:

benzina ușoară	— — —	1270,
„ „ „	— — —	780,
petrolul rafinat	— — —	475,
motorina	— — —	345,
păcura	— — —	80,

prețurile de export fob Constanța sunt la:

benzina ușoară, de	— —	630,
„ „ grea, de	— —	475,
petrolul rafinat, de	— —	195,
motorină, de	— —	170,

lei, cari prețuri pentru intreprinderile indigene de petrol nu pot fi lucrative.

Speranțele, cari s'au nutrit cu privire la activitatea cartelului petroliștilor din România, în consecință nu s'au putut realiza, pentru că „Distribuția” stânjenind activitatea micilor intreprinderi de petrol din România, a stabilit mai mari prețuri pentru consumul intern, decât pentru export și

scumpind combustibilul și forța motrică pentru industria indigenă,

caută să distrugă intreprinderile similare mai mici chiar și din cartel, pretându-se chiar și la nerespectarea prețurilor stabilite prin convenția cartelară.

Dr. Stanca Dominic kibőviti és modernizálja a szamosfalvi fürdőt

Dr. Stanca Dominic, a kolozsvári női kórház igazgató-főorvosa évek óta alapos munkával igyekszik modernizálni és a kor követelményeinek megfelelő nivóra emelni azt a kénest, jódos, sós és izsappfürdőt, amelyet Kolozsvár közvetlen közelében, Szamosfalván fedezett fel és amely általános látogatottságnak örvend rövid fennállása óta, mert a betegek tömegeinek adta már ismét egészségét és hozta meg részükre a gyógyulást.

Érdekes, hogy hosszú évtizedeken keresztül közömbösen mentek el a kolozsvári határ mellett fekvő szamosfalvi terület mellett, amelynek értékét a gyógyfürdő szempontjából kezdetben nem ismerték fel. Annak a lelkiismeretes és fárasztó munkának során, amelyet dr. Stanca Dominic a falu lakosságának közegészségügye érdekében kifejtett, fedezte fel az 1924. évben Szamosfalván, négy kilométerre Kolozsvártól a sós vízzel telített területet. A terület vizét dr. Pamfil kolozsvári egyetemi tanár analizálta és megállapította, hogy a víz kén, klór, vasat, jódot, brómot, litiumot és egyéb értékes anyagokat tartalmaz.

Az elmúlt évben valóságos népvándorlás indult meg a szamosfalvi fürdő felé, ahol a rheumás betegek százai kerestek és találtak gyógyulást, de a fürdő vize kitűnő gyógyszere az összes női betegségeknek, vészegénységnek és az ischiásnak is.

A szamosfalvi források vize kitűnő rádióaktív hatású is és dr. Major egyetemi tanár megállapítása szerint különböző idegbetegségek és cukorbeteg ellen is kitűnő gyógyvíz.

Iszaptartalma tekintetében vetekezik Techirghiol és Franzensbad vizeivel.

Dr. Stanca Dominic jelentős investíciókkal új forrásokat nyitotta

tott meg ebben az évben a szamosfalvi telepen, ahol ma már 12 forrás ontja a fürdésre és ivásra kitűnő gyógyvizet és megépítette a melegfürdőt is, amelyet naponként tömegesen keresnek fel a betegek.

Stanca doktort a kutatás és építés nehéz munkájában nem támogatta senki, nem élvezett és nem élvez ma sem állami szubvenciókat.

A fürdőtelepen közelebről kényelmes szállodát fognak építeni, ahol a betegek olcsó áron lakást és ellátást kapnak.

Dr. Stanca Dominiának az a terve, hogy a szamosfalvi fürdőt kibővítve olyan felszerelésekkel látja el, amelyek Középeurópa legkitűnőbb és legihesebb fürdőjévé avatják a szamosfalvi fürdőt, amelynek vize méltán megérdemli a szükséges befektetéseket és áldozatokat, de amely munkában az államnak is kötelessége dr. Stanca segítségére sietni, mert az állami támogatás esetén a romániai gyógyfürdők száma értékes tényezővel fog szaporodni.

Kényszeregyezséget kért a Nagyszalontai Népbank Rt.

A Banca Poporala Salonta (Nagyszalontai Népbank Rt.) a törvénszéken megkérte a kényszeregyezségi eljárás megindítását. Aktívák: 10 millió 457.653.18 lej, passzívák: 11 millió 877.406.36 lej, deficit 1 millió 419.753.18 lej.

Felajánl a kiegyezés jogerőre emelkedése után 3 hónap múlva kezdődően és két és fél év alatt 5 egyenlő negyedévi részletben fizetendő 70 százalékos kvótát.

Distrugerea vieții economice din Oradea

Fiscul apelează și impunerile firmelor desființate — Apropierea economică româno-ungară — La toamnă se construiește Hala de expoziție în Oradea — O camera de industrie și comerț româno-ungară în Oradea

Camera de Industrie și Comerț din Oradea în adunarea, care a avut loc zilele aceste, a avut de înregistrat foarte importante evenimente, cari merită să fie aduse în vieileag.

Adunarea a fost deschisă de către dl *Paximade*, președintele Camerei de Comerț și directorul filialei, pe care *Banca Marmorosch Blank & Co.* o are în Oradea.

Dl *Paximade*, arătându-și impresiile, pe cari și le-a câștigat la târgul internațional de mostre, organizat în Budapesta, a constatat, că într'adevăr

a sosit timpul pentru realizarea legăturilor economice româno-ungare.

făcându-se pașii necesari într'această direcție.

În legătură cu congresul camerelor de comerț, la care s'a adus în discuție și noua lege a impozitelor, dl *Paximade* a declarat, că atunei, când era ministru de finanțe,

dl *Madgaru* a recunoscut necesitatea unei noi legi fiscale, care se aibe baze mai noi și mai sănătoase.

În fine, în legătură cu târgul de mostre, care se organizează în Oradea la toamnă, dl *Paximade* a declarat, că s'au făcut intervenții la guvern pentru

aprobarea construirii halei de expoziție

cu suma de 1.700.000 lei adunată în acest scop.

Dl *Dr. Ion Pop*, secretarul general al Camerei de Comerț, citind raportul secretariatului, a arătat, că anul trecut, situația economică a fost foarte critică, și nu s'au realizat nici speranțele, nutrite cu privire la stabilizarea realizată. În anul 1929, rezultatele economice obținute au fost cu mult sub cele din anul precedent, în special din cauza crizei de consumație și din agricultură, la cari s'au mai adăugat și inconvenientele speciale locale.

Lipsa de debușuri, imposibilitatea politică economică și de export, șomajul și deprecirea cerealelor,

au contribuit în cea mai mare măsură la stânjenirea industriei și comerțului

sărăcind și populația rustică, care este un factor principal de consumație.

Nu mai există ramură comercială și de producție, în care să nu se semnaleze criza. Autoritățile au revocat toate avantajurile acordate vieții economice atunci, când mii și mii de lucrători se luptă cu cea mai mare mizerie, pe când

sarcinile publice s'au sporit insuportabil, după cum se poate constata, Dl deputat *Hegedüs*, obiec-

ționând, că raportul se ocupă cu situația critică numai în genere și nu cuprinde și doleanțele locale amănunțit, anunță serii întregi de doleanțe, arătând, că seriile întregi de dispoziții guvernamentale, au contribuit numai la

distrugerea completă a vieții economice din Oradea-Mare

și autoritățile nu au făcut nimic pentru remedierea situației.

Dl *Martin Mezey*, comerciant de lemne, obiectionează, că organele fiscale, afirmative din ordin;

acuma, după ce a trecut termenul legal de 20 de zile, apelează toate impunerile comisiei speciale, deci ale întreprinderilor

deși dl inspector financiar general *Taran*, a declarat, că dacă întreprinderile nu vor face apeluri contra sporirii impozitelor cu 10—20 procente, atunci nici fiscal nu va face. Contribuabilii nici nu au făcut apeluri, și cu atât mai ciudat îi surprinde, că acuma, după trecerea termenului legal de 20 de zile, fiscal face apeluri. Dar aceste apeluri numai așa sunt posibile, că s'au lăsat locuri goale în cărțile de înregisrare a apelurilor

și acuma ulterior, s'au înregistrat în acele locuri apelurile fiscalului, ca să apară prezentate la termen. Declară că

Inceperea boicotului contra fabricii „Renner-Turul“

Organizația fabricanților de pielărie din Oradea au declarat boicotarea fabricii de piele „Dermata-Renner-Turul“ — Politica dlui Moise Farkas dela „Renner-Turul-Dermata“ din Cluj periclitează industria de pielărie din Ardeal — Băncile din Oradea nu mai decontează eambiile întreprinderilor de piele și ghete

Organizația, pe care Uniunea Generală a Industriașilor de Pielărie din România o are în Oradea, în adunarea generală, pe care a avut-o zilele acestea în palatul Uniunii Industriale din Oradea, atașându-se la hotărârea organizației similare din *Satmar*, după discuții îndelungate, în cari s'a schițat situația creiată în ultimul timp,

a declarat cu unanimitate boicotarea produselor fabricii de pielărie și ghete „Renner-Turul“

„Dermata“ din Cluj.

Adunarea, în continuare a constatat, că acțiunea pornită de dl. *Moise Farkas* dela fabrica „Renner“, pretinsă a fi pentru apărarea industriei indigene, nu este decât

o acțiune de distrugere a

acest procedeu este nu numai incorect, dar și ilegal

și cere să se intervină contra acestor soiuri de apucături.

Dl *Desideriu Richard* la cele spuse către antevorbitor mai adăogă, că

fi-cul a făcut apel și contra impunerilor firmelor declarate în insolvență,

dintre cari a și înșirat câteva cazuri concrete.

După obiecțiunile dlui *Paximade*, președintele Camerei de Comerț, și ale dlui *Ștefan Farkas*, președintele Halei Comerciale, s'a hotărât să se atașeze și Camera de Comerț la memoriul făcut de Hala Comercială,

cerând remedii dela Directoratul Ministerial.

dela *Timișoara*.

Dl *Sever Bocu*, directorul ministerial din *Timișoara*, după cum suțem informați, în urma intervenției, a și telefonat la Administrația Financiară din Oradea, dar nu se știe, că ce a aranjat în chestia doleanțelor comercianților și industriașilor din Oradea-mare.

La încheierea adunării, dl *Paximade* a propus să se studieze, dacă

s'ar putea realiza în Oradea o cameră de comerț româno-ungară,

după modelul celei româno-poloneză, iar în Budapesta o cameră ungaro-română.

un comisar al dlui *Moise Farkas*, a sondat câțiva boicotasi, ca să renunțe la acțiunea începută.

Dar dl. *Grünwald* n'a înregistrat nici un succes, deși a căutat să ademenească lumea cu tot felul de fraze, cari aveau menirea să capaciteze pe fabricanții de ghete, pantofarii, cismarii, comercianții și exportatori de piei și ghete.

Solicitați să nu adereze la boicot, comercianții de pielărie au declarat, că ei

se vor aproviziona cu mărfuri pe cari le preferă cliențela lor

și cliențela va continua să boicoteze produsele „Renner“

până nu se va renunța la politica dlui *Moise Farkas*

dela „Renner“ din Cluj.

Acțiunea de boicot contra produselor fabricii „Renner“ este cu atât mai îndreptățită, cu cât dl. *Moise Farkas*, prin politica inaugurată,

a devaluat și produsele din depozitele comercianților cu 30%,

în urma reducerilor ce a întreprins, și a sistemului ce a introdus pe piață, îngreunând situația de astfel destul de grea a întreprinderilor, încât

aproape zi de zi se semnalează insolvențe

mai mici și mai mari.

În urma politicii dlui *Moise Farkas* dela „Renner“ din Cluj

a ajuns în insolvență și marea firmă „Berkovits“ din *Cernăuți*

cauzând pierderi de milioane și pieței din Oradea Mare, încât băncile din Oradea nici

nu mai scontează polițe din branșa de piele

și ghete.

Dar tot din cauza politicii dlui *Farkas* s'au mai ivit trei insolvențe în Oradea în ultimul timp și desigur vom avea să mai

înregistrăm lichidări de firme cu trecut de decenii,

și cu averi mari. Dar pierderile și pentru fisc sunt considerabile, pentrucă

statul în impozite pierde milioane în urma desființării diverselor firme,

cari cad pradă politicii nefaste a fabricii „Renner“. Doar destul de recent este cazul, în care firmei *Schwartz* și *Guttman* din *Arad*, lichidată,

i-s'a împărțit între întreprinderile de pielărie impozitul de aproape un milion

și acest caz doar nu este permis să se repeteze mereu.

Parchetele Kocsis din Brașov sunt escelente.

Általános elégedetlenség a petroleumkartellel szemben

A kartel téltelenségre kárhoztatja az erdélyi petroleum-finomítókat és megdrágítja a belföldi iparvállalatok hajtó- és fűtőanyagát — Miért nem vásárolja a külföld a romániai nyers petroleumot? — A Distribuția Petrolului kijátsza a kartel árszabályát

A múlt év őszén érdekközösségbe, helyesebben kartellbe tömörültek a romániai petroleumvállalatok és petroleumfinomítók. A szakmai szervezkedés, illetve a kartell megalakítását — szakkörök véleménye szerint — az a romboló árverseny tette szükségesé, amelyet az amerikai, a lengyel és orosz petroleumvállalatok támasztottak az összes fogyasztópiacokon és amely erőszakos árpolitikával szemben a romániai érdekeltségek, korlátozott tökérejük, fogyatékos technikai felkészültségük, szállítási viszonyaik miatt a gazdag és bőséges nyersanyag ellenére sem tudtak megbirkózni.

A petroleumkartell célkitűzései

A kartell kimondott célja és feladata az volt, hogy

egységesen szabályozza a petroleum és melléktermékeinek árát úgy a belföldi fogyasztási piacon, mint a külföldre történő exportban

és lehetővé tegye a külföldi értékesítési piacokon a többi országok termékeivel való eredményes konkurenciát.

A romániai petroleumvállalatok termelési kapacitásuk és technikai berendezésük szempontjából több kategóriába sorozhatók. Az egyik csoportba tartozó vállalatok csak nyerstermelők, amelyek a nyersolajat a szondákból való felszínrehozatal után nyers állapotban értékesítik, saját finomító berendezéssel nem rendelkeznek. Vannak viszont — kisebb számban — olyan vállalatok, amelyek tisztítják és finomított állapotban a nyersanyagot más vállalatoktól veszik át, saját finomítótelepeiken meg hozzák forgalomba bel- és külföldre. A harmadik csoportba tartozó vállalatok saját nyersanyagjukat saját finomítójukban rafinálják és különböző késztermékeként hozzák piacra. A különböző kategóriák és a különböző, gyakran egymással ellentétes érdekek kaotikus helyzetet teremtettek a romániai petroleum iparban és ennek a kölcsönös üzleti érdekeket súlyosan sértő rendszernek, illetve rendszertelenségnek megszüntetése lett volna elsősorban a romániai petroleumkartell feladata és kötelessége.

Kizárják a kis vállalatokat a kartellből.

A kartellbe tömörült és abban domináló nagyvállalatok teljesíthetetlen feltételeket akartak a kisebb gyárakra oktrojálni és ezért több kisebb erdélyi üzemet, így például a dési **Petroleumipar Rt.** nem csatlakozott a petroleumkartellhez.

A kisebb gyárak főleg a termelési kvóta aránytalan elosztása miatt voltak elégedetlenek

és azt a kötelezettséget sérelmezték, hogy amennyiben valamely kisebb üzemi gyár a részére megállapított kvótán felül termelne, egy a kvótától utána a belföldi és külföldi értékesítési ár között mutatkozó különbözetet készpénzben be kellett volna fizetnie a kartelliroda pénztárába.

A kisgyárak részére olyan minimá-

lis kvótát állapított meg a kartell, hogy annak kitermelése esetén az üzemet nem lett volna rentabilis és ezért a kisebb termelők és finomítók nem csatlakoztak a petroleumkartellhez.

A kartellbe tömörült nagy vállalatok élükön a **Distribuția Petrolului** céggel, amely az **Astra Romana**, a **Steaua Română** és a **Română Americană** — nagyjából külföldi kezében levő — petroleumvállalatok eladási szervezete, megkezdték a harcot a kisebb gyárak, illetve finomítók ellen, hogy azokat teljes téltelenségre kárhoztassák.

A Distribuția Petrolului árpolitikája

A Distribuția Petrolului árpolitikájára és üzleti mentalitására jellemző, hogy amíg ab Ploesti a finomított benzint literenként 9.75 lej árusítják a kartellvállalatok, a Distribuția ugyanazt az árut ab Torda, ab Dés és ab Kolozsvár detailban 10 lejért adja literenként és ezzel az erdélyi finomítók és eladók részére tehát lehetetlenné teszi az értékesítést, mert a régi termelőhelyekről való vasúti szállítás költsége kizárólag az erdélyi vállalatot terhelné.

A Distribuția azonban nemcsak a kartellen kívülálló erdélyi finomítók és termelők részére teszi lehetetlenné a petroleum és melléktermékeinek értékesítését, hanem káros üzleti versenyt támaszt a kartellhez tartozó többi petroleumvállalatok, illetve azok erdélyi eladási szerveinek is.

Nehéz a külföldi értékesítés

A romániai petroleumot és melléktermékeit a külföldi piacokon napról-napra jobban háttérbe szorítja az amerikai és az orosz verseny. Ennek oka az, hogy a romániai nyersanyagból nem lehet kitermelni a melléktermékek egész skáláját, mint a külföldi nyersanyagból, amelyből a külföldi gyárak a legkülönbözőbb termékeket produkálják. A külföldi petroleumfinomítók tökéletes műszaki berendezésekkel rendelkeznek, a legkülönbözőbb fajtájú petroleumtermékeket gyártják, míg a romániai nyersolajból csak a legfinomabb benzint, finomított petroleumot és gázolaj termelhető.

A romániai nyerspetroleum nem alkalmas például kenőolaj előállítására és ezért a CFR. is külföldi, Amerikából importált kenőolajat használ.

Belföldön viszonylagosan drágák a petroleumtermékek

A belföldön pedig azért küzd értékesítési nehézségekkel a romániai petroleumipar, mert az összes petroleumtermékek ára igen magas. Drágítják a romániai petroleumot és melléktermékeit a magas állami, községi adók és illetékek, a fogyasztási adó, amely például a könnyű benzinnél 6.50 lej kilométerenként, a CFR helytelen szállítási tarifája, amely átlagosan kilométerenként 2 lejjel drágítja meg a termelőhelytől az erdélyi fogyasztási piacig történő szállítás során a készárut. A CFR szállítási tarifáját a nyersanyagra ir-

reális és olyan magasan állapította meg, hogy az erdélyi finomítógyárak részére még abban az esetben is lehetetlenné tenné a szállítást, ha nem kellene a petroleumkartell illojális konkurenciáival megküzdeniök.

Aránytalanság a belföldi és exportárak között.

Legújabbban a kormány engedélyt adott arra, hogy Romániából 50 ezer vagon nyersanyagot (tízei) exportáljanak külföldre. Ez a mennyiség Románia évi össztermelésének körülbelül 12 százaléka és az export engedélyezésével kívánt a kormány a romániai petroleumipar súlyos helyzetét segíteni. Ez az engedély, illetve intézkedés azonban elkésett volt, mert a külföldi fogyasztópiacok tartózkodnak a romániai nyersanyag vásárlásától, miután termelési rendszerüknek nem kényvenál a romániai nyersanyag és csak a feldolgozott, készárut hajlandók átvenni, amely után mentesül a különböző adók és illetékek alól, a kikötők felé nincs szállítási költség, mert a petroleumvezetéseken a konstaniai kikötőig

ömlik le, a külföldi konkurencia hatására a belföldi áraknál lényegesen olcsóbban kerül eladásra.

Míg belföldön a könnyű benzint ab Ploesti 12.70 lej, nehéz benzint ab Ploesti 7.80 lej, petroleum (finomított) ab Ploesti 4.75 lej, motorina (gázolaj) ab Ploesti 3.45 lej, pakura ab Ploesti 80—90 bani, addig az exportárak fob Constanța a következők: könnyű benzint 6.30 lej, nehéz benzint 4.75 lej, petroleum rof. 1.95 lej, motorina 1.70 lej, amely árak mellett a romániai vállalatok részére a termelés valóban nem mondható lukratívának.

A romániai petroleumkartell működéséhez fűzött remények tehát nem váltak be, mert míg egyrészt működésükben megbénította a kistermelőket és a finomítókat, létszerűtlenül magasabb árakat állapított meg a belföldi fogyasztásban, mint exportrelációkban és ezzel a belföld részére megdrágította az olcsó fűtő és hajtó erőt, másrészt pedig még a kartellbe tömörülő testvérvállalatok érdekei ellen is tör, amikor az árkonvenció számtalan esetben hebizonyított kijátszásától sem riadt vissza.

La CFR se necesită 180 vagoane lemne de foc

In 30 Iunie 1930, orele 11 dim., la Casa Autonomă pentru Ocrotirea și Ajutorarea Personalului CFR., str. Barbu Cargiu No. 18, București, se va ținea licitație, cu termen scurt,

pentru furnizarea a 180 vagoane lemne de foc

esență fag din cari: 50 vagoane pentru București, 45 vagoane pentru Predeal, 15 vagoane pentru Iași, 50 va-

goane pentru Burdujeni, 20 vagoane pentru Simeria.

Predarea lemnelor se va face până la 20 August 1930,

în stațiunile arătate mai sus, iar pentru Burdujeni, în curtea Orfelinatului.

Orice alte informații se pot lua dela Serviciul de Economat al Casei Autonome în orice zi de lucru, între orele 12—13.

Mi történik a kereskedők és iparosok adóban elvitt berendezési tárgyaival?

Nagyváradi kereskedő- és iparos-társadalmának illetékes fóruma előtt érdekes felszólalás hangzott el legutóbb. A felszólaló több esetet sorolt fel, amikor

az adóbehajtó ügensek egyszerűen lezárták az adóhátralékos kereskedő üzletét, vagy elszállították az adóhátralékos iparos szerszámait,

amivel tökéletesen megakadályozták azt, hogy az ilyen módon végrehajtott „alanyok” valaha is megfizethessék adótartozásaikat, de egyben végérvényesen tönkre is tették ezeket az egzisztenciákat.

A felszólaló, — rezignáltan és okulva a multak tapasztalatain, — már nem is kritizálta érdeme szerint az adóbehajtásnak ezt a lehető legdrasztikusabb módját, mindössze felvetette a kérdést:

mi van és mi lesz azokkal a tárgyakkal, amiket a pénzügyi közegek ilyen módon elszállítanak?

Gondoskodik-e a pénzügyigazgatóság ezeknek a megfelelő megőrzéséről, sőt egyáltalán törődik-e ezekkel a dolgokkal?

Súlyos aggodalmainak is adott ki-

fejezést a felszólaló, kiragadva szemléltető példát a megtörtétekből: nagyváradi borbélyiparosoktól elvitték a párnázott székeket. A borbély, — akinek ilyen módon leállott az üzeme, — szerzett valahonnan pénzt és szaladt a pénzügyigazgatósághoz fizetni.

Az ügens ajtajánál megbotlott a lábtörőben, amely nem volt más, mint a tőle elszállított egyik borbélyszéknek a párnája.

Tabló. Így néz ki a pénzügyigazgatóság gondoskodása.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara elhatározta, hogy bizottságot küld ki, amelynek az lesz a feladata, hogy megállapítsa, mi történik a kereskedőktől és iparosoktól elhurcolt holmikkal? (Jellemző, hogy az eljárás elleni tiltakozásra már nem is gondolnak. Igazuk van, felesleges energiapazarlás lenne.)

Ki fogja azonban megállapítani, hogy honnan, mit és hová szállítottak el az ügensek?

Citiți „Lemnul“

Hivatalos jelentés Nagyvárad gazdasági pusztulásáról

A kincstár a megszűnt és fizetése képtelen cégek adó-kivetését is megfélebbezi --- Román-magyar gazdasági közeledés --- Lesz-e Nagyváradon román-magyar Kereskedelmi kamara?

Ősszel felépül a nagyváradai Kiállítási Csarnok

A nagyváradai kereskedelmi és ipar kamara igazgatótanácsa a múlt héten ülést tartott és azon olyan felszólalások hangzottak el, amelyek érdekességük és fontosságuk folytán joggal tarthatnak igényt a nyilvánosságra, — mindössze csak az a baj, hogy hasonló hangú és tárgyú felszólalások már nem egyszer hangzottak el, — talán illetékesebb helyen is, mint a nagyváradai kamara és hogy ezek a felszólalások éppen csak, hogy elhangzottak. „Sajátos viszonyaink” következtében nem találhattak meghallgatásra, még kevésbé segíthettek, — vajjon más lesz-e most a sorsuk?

Az ülést Pacsimade kamarai elnök, a Blankbanca váradi fiókjának vezető igazgatója nyitotta meg és elnöki közléseiben beszámolt a jubileárius Budapesti Nemzetközi Vásáron tapasztaltokról, amelyen a résztvevő mintegy száz romániai delegátus között ő is helyet foglalt. Megállapítja, hogy

most már ténylegesen elérkezett az ideje Románia és Magyarország gazdasági közeledésének és remélhető is, hogy rövidesen olyan elhatározó lépések következnek, amelyek ezt a régóta óhajtott kapcsolatot realizálni fogják.

Ezután a romániai kamarák szövetségének közgyűléséről számol be, a melynek legfontosabb momentuma volt az új adótörvény megvitatása és hogy az egybegyűlték előtt

maga Madgearu akkori pénzügy-miniszter is elismerte az új és egészségesebb alapokra felépített adótörvény szükségességét.

Végül az ősszel Nagyváradon rendezendő kiállításról és mintavásárról emlékezik meg és javaslatára elhatározza a tanács, hogy felir a miniszteriumhoz, hogy engedélyezze a Kiállítási Csarnok építkezésének céljaira létesített 1,700.000 lejes kamarai alapnak a felhasználását.

Ezután dr. Papp János főtitkár olvassa fel jelentését az elmúlt év gazdasági helyzetéről és a kamara működéséről. Szomorú jelentés, mondhatnánk: gyászjelentés...

Megállapítja a jelentés, hogy a stabilizációhoz fűzött remények nem váltak valóra és így az 1929. gazdasági év „eredményei” mélyen alatta állanak az előző évinek. Oka ennek elsősorban az egész világon bekövetkezett mezőgazdasági és fogyasztási krízis, amelynek felfokozott romániai valóságát Nagyvárad és Bihar megye speciális bajai még külön is rendkívül súlyosították. A piac hiánya, a lehetetlen exportpolitika, a lehetetlen mértéket öltő munkanélküliség, a gabona áresése, a falu teljes elszegényedését vonták maguk után, a közönség vásárlóképeségét nullával tették egyenlővé és így

Nagyvárad és Bihar megye kereskedelme és ipara teljesen megbénult.

Nincs egyetlen kereskedelmi, vagy

iparág, amely ezen a területen kivonhatta volna magát a válság alól. Az állam szervei minden támogatást megvontak ezektől a területektől és akkor, amikor a dolgozók ezrei a legnagyobb nyomorral küzdenek, amikor munka és vállalkozás hiányában már-már megáll az élet,

hihetetlen és elbirhatatlan módon emelkednek az adóterhek,

amit a jelentés számszerű adatokkal, statisztikával dokumentál.

A jelentéshez elsőnek Hegedüs Nándor országgy. képviselő szolt hozzá, aki kifogásolta, hogy a jelentés nem sorolja fel a nagyváradai piac minden helyi sérelmét és baját, hanem helyett általános megállapításokat tartalmaz. Hegedüs képviselő rövid beszédében hirtelen fel is sorol egész esomó olyan sérelmet és helytelen kormányzati intézkedést, amelyek

nagyban hozzájárulnak ma is a nagyváradai piac teljes leromlásához és amelyeknek mindegyike elég súlyos ahhoz, hogy kitöltse egy újságcikk kereteit. Ugy látszik azonban, hogy illetékes körök ezt nem akarják belátni, még a nagyváradai Kamara elnöke is ragaszkodik a bürokratikus formákhoz, mert válaszában kijelenti, hogy a jelentés megszerkesztésénél nem térhettek el az előírt formától. Különbösen is a kamara évi jelentése nem szolgálhat panaszok felsorolására!

Ahogy elhangzanak az elnöknek ezek a szavai, szót kér a jelentéshez Márton fakereskedő és bejelenti, hogy:

a nagyváradai pénzügyigazgatóság felsőbb utasításra állítólag, az

ugynevezett „speciális bizottság” adó-kivetéseit, — tehát a kereskedők és iparosoknak még februárban megállapított adóalapjait most fellebbezi meg, azaz: a fellebbezésre adott törvényes 20 nap elteltével és annak dacára, hogy a kivetések idején Taran vezérfelügyelő kijelentette, hogy ha az adózók nem fellebbezik meg a 10—20 százalékos emelkedéseket, akkor a kincstár sem fog fellebbezni.

— Az adózók nem is felebbezték és most már, — eltérvén a törvényes határidő, — nem is fellebbezhetnek, viszont a kincstár fellebbezése is csak úgy lehetséges, hogy a pénzügyigazgatóság iktatójában a fellebbezések céljaira üres számokat hagytak és most utólag a kincstár fellebbezéseit ezekre az üres számokra iktatják. Kijelenti, hogy a kincstárnak ez az eljárása nem csak erkölcsstelen, hanem törvénytelen is, azaz nyílt kijátszása a törvénynek. Kéri, hogy a kamara tüzze napirendre a kérdést és jöjjön teljes súlyával a kereskedők és iparosok segítségére.

Reichard Dezső Mezey felszólalásához hozzáfűzi, hogy ilyen módon a

kincstár megfélebbezte a nyíltan fizetése képtelen, sőt azóta megszűnt vállalatok adó-kivetését is.

Konkrét eseteket sorol fel.

Pacsimade elnök és Farkas István, a Kereskedelmi Csarnok elnökének felszólalása után a tanács elhatározza, illetve megbizta az elnökséget, hogy a felszólalók javaslata értelmében esatlakozzék a Csarnoknak ez

50 százalékos kedvezményt kapnak a lipcsei vásárra utazók

Féláron szállítható a Lipcsében vásárolt áru

A CFR vezérigazgatósága 50 százalékos kedvezményben részesíti mindazokat a I. és II. osztályú utasokat, akik a lipcsei mintavásárt látogatják meg.

A visszatéréskor az utasokkal hozott áruk hasonló fuvarkezdésben részesülnek. A kedvezmény szeptember 3. és 14. között érvényes.

Curmarea exceselor fiscale

Ce se întâmplă cu obiectele duse pentru impozite dela industriași și comercianți?

Inaintea forurilor competente ale industriașilor și comercianților din Oradea-Mare, s'au pronunțat interesante obiecțiuni, arătându-se excesele de zel, întreprinse de unele organe fiscale, cari în cele mai multe cazuri,

pentru neînsemnate restanțe de impozite, se închid întreprinderi

și se transportă obiectele sechestrate, pentru impozite, împiedicând pe proprietari, ca să-și continue activitatea pentru că aibă posibilitatea să-și achite contribuțiile către Stat și comună.

In împrejurările actuale astfel s'a lansat întrebarea, că

ce va fi cu obiectele luate în astfel de cazuri

de către agenții fiscali din excesuri de zel? Autoritățile fiscale se vor îngriji sau nu de păstrarea acestor obiecte.

Ca exemplu, s'a adus un caz foarte tipic de către un industriaș, arătând, că dela un barbier din Oradea, un agent fiscal pentru o restanță mică a dus scaunul cu perniță, pe care frizerul îi barbierea pe clienți și astfel frizeria a fost sortită să-și închidă ușa. Barbierul între timp și-a adunat suma și a alergat la percepție, ca să-și achite restanța. In ușa agentului, care i-a adus obiectele sechestrate, frizerul s'a împiedicat de pernița, pe care o punea pe scaun sub clienți.

îngyben mezdindított akciójához és forduljon rövid úton Bocu Sever tartományi vezérigazgatóhoz orvoslásért. (Amikor e sorokat írjuk, úgy tudjuk, hogy a kamara már intervenált is Bocu vezérigazgatónál, aki ezután személyesen hívta fel telefonon Batealá nagyváradai pénzügyigazgatót. Hogy azonban mit végzett vele, arról még nincsen tudomásunk.)

A nagyváradai kamara igazgatótanácsa ülésének utolsó programpontja Pacsimade elnök előterjesztése volt, aki tekintettel a Románia és Magyarország között bizonyossággal remélhető közeledésre, megállapította, hogy ideje lenne a román-lengyel kereskedelmi kamara mintájára

tájékozódást szerezni az iránt, hogy nem lenne-e aktuális Nagyváradon román-magyar és Budapesten magyar-román kamara megalakításának kérdésével foglalkozni?

A tanács egyhangilag járult hozzá az elnök előterjesztéséhez és megadta a felhatalmazást az elnökségnek, hogy ilyen irányban eljárjon.

Acastă perniță sechestrată agentul fiscal o ubliza pentru ștergerea picioarelor.

Iată, deci cum se păstrează obiectele sechestrate la percepție!

Camera de Comerț din Oradea-Mare, în urma deselor doleanțe a hotărât să delege o comisie, care să controleze, că ce se întâmplă cu obiectele sechestrate la percepție, observând, că protestele, cari se ridică în contra procedurilor abuzive, nu sunt luate în seamă.

Dar este întrebarea, că cine va putea să constate, că de unde și ce obiecte duc agenții fiscali?

Jugoslavia élenken kínálja az új gabonát

A legújabb jelentések szerint Jugoslavia rendkívül intenzív módon kezdi ismét kínálni az új termései gabonáját. A kínálat meglehetősen nyomott árszínvonal mellett történik.

A romániai piac exporttörvényeivel viszont e pillanatban még meglehetősen kevés lendületet mutatnak. Az utóbbi évek eseményei és példái azt mutatják, hogy a gabonaexportunk megszervezésének kérdelmét rettentően megbosszulhatja magát.

Olvassa a

„Lemnul“-t

Scutirile de impozit pe cifra de afaceri

Instrucțiunile Ministerului de finanțe

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular tuturor administrațiilor financiare din țară făcându-le cunoscut că prin ord. circular No. 77.141 din 13 Martie 1930, punctul II. ministerial de finanțe a înțeles să seutească de impozitul pe cifra de afaceri, numai acele produse care sunt transferate în scopul complectării, perfecționării, etc. a lor nu însă când sunt destinate a fi încorporate, transformate, etc. în alt produs taxabil, conform unui articol deosebit din tariful unitar. De exemplu pielea, deși ar fi taxabilă, când e transferată, însă în scop de prelucrare, rămâne totuși ca produs, tot pielea, nu e impozabilă, deși a fost scoasă dintr-o fabrică și trecută într'altă fabrică a aceleiași întreprinderi bineînțelese. Când însă același produs, finit ca atare, e destinat confecționării de ghete, curele de transmisiune, etc. punerea în circulație a produsului cu această destinație este impozabilă.

În același timp se atrage atențiunea că scutirea de la punctul II din ord. circular 77.141 din 13 Martie 1930, nu se aplică decât atunei când în mod precis aceeași întreprindere (firmă) are fabrici sau ateliere separate situate, ca secțiuni ale sale având aceeași contabilitate, administrație centrală etc. astfel ca scutirile să nu fie decât strict în felul cum s'a arătat mai sus.

Intrucât ministerul de finanțe este informat că sunt unele fabrici de oțet, care chiar de la 1 Mai 1927, nu au plătit impozitul pe cifra de afaceri în conformitate cu legea și tariful unitar se vor face convenitele cercetări în județele respective, stabilindu-se cari anume fabrici de oțet nu au plătit impozitul pe cifra de afaceri, și se vor dresa procese verbale de contravenție, acolo unde este cazul.

Se va comunica ministerului de finanțe numele fabricii contraveniente, precum și sumele cu care au frustat statul.

Uniformizarea formalităților vamale

Ministerul de Finanțe a trimis un ordin circular tuturor punctelor vamale din țară, făcându-le cunoscut că pentru uniformizarea formalităților vamale se va executa următoarele dispozițiuni:

Pentru mărfurile întreprindute ce se înapoiază la origină, se va întocmi tranzitul model 6.

Mărfurile străine care se transbordă dintr'un vas într'altul și numai pe talveeu internațional nu se impun la taxa de 5 lei prevăzută de legea drumurilor art. 34, paragraful E, ultimul alineat.

Pentru plute se va percepe taxa prevăzută în legea drumurilor când se încarcă de la uscat.

Capitalurile streine au contribuit la reducerea dobânzilor în România

Băncile din Ardeal continuă să-și reducă dobânzile

Pe piața financiară din Ardeal se observă o însănătoșire

Banul este mai ieftin ca oricând după război.

în ce privește dobânzile. Băncile oferă bani debitorilor foarte siguri chiar pe termen lung cu 8 la sută, adică cu 1 la sută sub scontul Băncii Naționale.

Totodată s'au redus dobânzile le depuneri.

Aceste variaza azi între 6—8 la sută.

Se observă o abundență de capital la bănci. Deșigur că toate aceste sunt și urmările

stagnării economice dar în primul rând,

scăderea este rezultatul venirii capitalului din afară.

Băncile cu legătură peste hotare au azi posibilități enorme să-și procure bani din străinătate.

La Oradea Mare este azi cel mai ieftin capital.

Societățile și întreprinderile sigure sunt asaltate cu oferte din partea băncilor.

În genere piața a devenit mult mai optimistă.

Minele de Cărbuni din Surduc au oferit curent electric ieftin orașului Zălau

Minele de cărbuni din Surduc au făcut ofertă orașului Zălau, pentru construirea unei rețele electrice de la Surduc până la Zălau, pentru luminarea orașului. Cheltuielile le-ar suporta Minele de Cărbuni din Surduc, dacă orașul Zălau se obligă, că după șase ani de la semnarea contractului, va utiliza 24.000 km. din curentul electric.

Minele se obligă să livreze curentul de luminat cu 75 bani, iar cel industrial cu 47 și jumătate bani.

Oferta convenabilă, desigur va fi acceptată de către orașul Zălau, având în vedere că nu numai Minele de Cărbuni din Surduc dar și orașul Zălau are nevoie de noua tranzație de electricitate.

A Cukorközpont leszállítja a nagykereskedők prémiumát

Erélyes tiltakozásra készülnek a nagy- és kiskereskedők, mert a Cukorközpont megfosztja őket a legminimálisabb nyereségtől is

A romániai cukorgyárak elárúsító és elosztó szerve, a Bukarestben székelő **Oficiul de Vânzare al Zaharului**, a Cukorközpont tervbevette, hogy azoknak a romániai nagykereskedőknek, akik a Cukorközpont tulajdonképpeni reprezentánsainak tekinthetők, részükről történő eladásuk után járó jutalékokat leszállítja. A raktárosok, akik a cukrot a kiskereskedők útján a fogyasztókhoz juttatták és akik a Cukorközponttal szem-

ben klienseikért vállalták a teljes delerederét, eddig a következő jutalékokat kapták a Cukorközponttól:

Ha az évi forgalmuk tíz vagonig terjedt, különként 10 bani kedvezményt kaptak, 25 vagonon felüli forgalomnál a jutalék különként 20 bani volt 75 vagonon felül 30 bani, ha pedig valamelyik nagykereskedő évente 100 vagonnál több cukrot vett át a Cukorközponttól, különként 40 bani prémiumot kapott.

A Cukorközpont ezeket a prémiumokat, illetve jutalékokat most jelentősen le akarja szálítani és az a terve, hogy

a nagykereskedőknek még 100 vagonnál nagyobb forgalom esetén is, csak átlagosan vagononként 2500 lej, tehát különként 25 bani prémiumot ad.

A nagykereskedők részére megállapított jutalék eddig is minimális volt, a nagykereskedőknek intenzív forgalmat kellett lebonyolítaniuk a különként néhány banit kitevő prémium elnyerése érdekében, amelynek összege eddig sem volt arányban a nagykereskedők részéről vállalt kockázattal, érthető tehát, hogy

a Cukorközpont prémium leszállítási terve általános nyugtalanságot keltett a nagykereskedők, illetve raktárosok körében és erélyes tiltakozó akció beindítására ösztönözi őket.

De nemcsak a nagykereskedők körében támadt élénk tiltakozás a Cukorközpont árpolitikája ellen, hanem a kiskereskedők körében is, akiknek minimumra kalkulált nyereségüket is illuzióriussá teszi a Cukorközpont szűkkeblisége.

A Cukorközpont eddig is monopolisztikus helyzetet élvezett Romániában,

önkényesen és teljesen tetszése szerint állapította meg az eladási árakat és egyeduralmi helyzetét a kormánynak az a helytelen és a fogyasztók rovására történő gazdasági politikája eredményezte, hogy magas behozatali vámost állapított meg a külföldi cukorra és ezzel kizárt a piacról, — a fogyasztók terhére — minden egészséges árversenyt.

Üzembehelyezik a temesvári Bega-malmot

A temesvári Bega-malom rekonstrukciója a befejezéshez közeledik. A megrendelt gépek Németországból már megérkeztek és azok beszerelése serényen folyik.

Julius 1-ére a malom újlag üzembe kerül.

Aradi céghivatali hírek

Az aradi törvényszék céghivatalánál a következő cégalváltozásokat jegyezték be:

Román Lysoform Rt., a Lysoform romániai vállalatának cégét a törvényszék bejegyezte. Az igazgatóság tagjai: Ferenczy Gyula, Podor József, Meer Lipót, Halász Alfréd és Beyer Jenő. Ügyvezető igazgatók: Meer Lipót és Bleyer Jenő. A vállalat székhelye Arad.

Trithaler Ferenc és Társa aradi építkezési vállalatnál Nachtnebel Ödön építész-mérnök cégjegyzői minőségét és jogosultságát a törvényszék bejegyezte.

Az Aradi Kötőszövő-gyár Rt.-nál Ispravnic Gh. Ioan, Albu Simon és Stern József cégjegyzői minőségét és jogosultságát a törvényszék bejegyezte, Moscu Jenő cégjegyzői jogosultságát pedig törölte a törvényszék.

Figyelem!

DREHER HAGGENMACHER

KORONA SÖR

ala PILSEN

rövidesen forgalomba kerül!

Intreprinderile angajate să livreze cărbuni C. F. R.

Contractele încheiate precizează și normele de livrare.

CFR. a semnat contractul tip pentru aprovizionarea căilor ferate cu cărbuni, necesari perioadei 1 Aprilie—1 Octombrie 1930.

Cărbunii indigeni destinați încălzirii locomotivelor, vor fi:

1. Huilă din minele soc. „Reșița“.

2. Cărbuni buni superiori, cu procentul de apă hidroscopică sub 6 la sută.

3. Cărbuni bruni, cu procentul de apă hidroscopică de 12—14 la sută.

4. Lignit lemnos.

Huila se va preda la ocnă. Cărbuni bruni superiori se vor prelua bulgar, bucăți, mărunți la ocnă.

Lignitul se va preda numai bulgari, cari nu vor fi mai mari de 300 m. m., și nu va conține mai mult de 10 la sută mărunți.

Cantitățile angajate dela diversele întreprinderi miniere, din țară, precum și valoarea lor, sunt cele următoare:

Soc. **Petroșani** va furniza o cantitate de 202.000 tone, în valoare de 183,820.000 lei. Soc. **Vulcani** va furniza o cantitate de 120.000 tone, în valoare de 109,200.000 lei. Soc. „**Lupeni**“ va furniza o cantitate de 168 mii tone, în valoare de 152 milioane 880.000 lei. Soc. „**Lonea**“ va furniza o cantitate de 47.000 tone, în valoare de 42,770.000 lei. Soc. „**Anina**“ va furniza o cantitate de 16.000 tone în valoare de 18,528.000 lei. Soc. „**Sălătruc**“ va furniza o cantitate de 5.500 tone în valoare de 4,537.500 lei. Soc. „**Codlea**“ va furniza o cantitate de 19.290 tone, în valoare de 15,016.000 lei. Soc. „**Asău**“ va furniza o cantitate de 32.000 tone în valoare de 26,016.000 lei. Soc. „**Lăloaia**“ va furniza o cantitate de 20.780 tone, în valoare de 16,894.000 lei. Soc. „**Chirce**“ va furniza o cantitate de 3000 tone, în valoare de 2,439.000 lei. Soc. „**Lăposul**“ va furniza 12.000 tone, în valoare de 9 milioane lei. Soc. „**Mehadia**“ va furniza 1230 tone, în valoare de 910.200 lei. Soc. „**Soricani**“ va furniza cantitatea de 20.000 tone, în valoare de 15,900.000 lei. Soc. „**Jimbor**“ va furniza cantitatea de 18.000 tone, în valoare de 13,482.000 lei. Soc. „**Surduc**“ va furniza cantitatea de 10.000 tone, în valoare de 6,950.000 lei. Soc. „**Doicești**“ va furniza cantitatea de 35.700 tone în valoare de 15,529.500 lei.

„**Corbescu**“ va furniza 7000 tone, în valoare de 2,800.000 lei. Soc. „**Căpeni**“ va furniza 23 mii 800 tone în valoare de 8 milioane 663.200 lei. Soc. „**Băbeni**“ va furniza 5400 tone, în valoare de 2,678.400 lei. Soc. „**Bobota**“ va furniza 17.050 tone, în valoare de 7,860.050 lei. Soc. „**Steluța**“ va furniza 1000 tone, în valoare de 490.000 lei. Soc. „**Bătaia**“ va furniza 6000

Soc. „**Cărbunele**“ va furniza tone, în valoare de 2,796.000 lei. 12.000 tone, în valoare de 5 milioane 592.000 lei. Soc. „**Combustibil**“ va furniza 3000 tone, în valoare de 1,260.000 lei. Soc. „**Drăgana**“ va furniza 1000 tone în valoare de 440.000 lei. Soc. „**Schitul Golești**“ va furniza 700 tone, în valoare de 3 milioane 220.000 lei. Soc. „**Lignitul**“ va furniza 10.000 tone, în valoare de 4,600.000 lei.

În total căile ferate vor primi până la 1 Octombrie 1930, cantitatea de 823 mii 750 tone cărbuni, furnizați de industria indigenă în valoare de lei 674 milioane 338.760.

În contractul semnat de d. ing. Vidrighin și de reprezentanții industriei miniere din țară, prețurile sunt vizibile mai mici ca cele din trecut.

Cantitățile contractate vor fi furnizate în cote lunare egale și cari se vor putea mări și micșora cu 5 la sută, de către direcțiunea generală cfr.

Reducerea se va face proporțional la toți furnizorii de cărbuni și dacă lipsa de trafic o va cere, ea va putea trece și peste 5 la sută.

Az aradi Astra-gyár készíti el a konstancai gabonarakarok gépfelszeelését

A konstancai kikötő raktárainak gabonaszárítógépekkel való felszerelésére az aradi ASTRA gyár kapott részleges megbízást.

Az egyezmény értelmében az

Taxe de orice natură sunt trecute în sarcina furnizorului. Cu începere dela 1 Octombrie 1930, căile ferate nu vor mai achiziționa decât lignit de calitate întâia.

Direcțiunea generală cfr., va refuza combustibilul care nu corespunde condițiilor cerute de caetul de sarcini, și-l va prelua totuși, dacă furnizorul acceptă:

1. Să se scadă din factură cu prețul de regie, costul transportului impurităților și umezelei în plus.

2. Să se scadă unu la sută din preț, pentru fiecare unu la sută lipsă din puterea de vaporizare minimală garantată, sau unu la sută în plus peste procentul maximal garantat al impurităților.

Aceasta pentru toată cantitatea de cărbuni destinată pentru luna precedentă depozitului dela care a fost reexpediat vagonul pentru experiență.

În cazul când procentul de sulf volatil va trece peste limita maximală, se va reduce din preț unu la sută din fiecare 0.1 la sută peste procentul tolerat.

Astránál tett megrendelés értéke 15,693.925 lej. Az erre vonatkozó törvényjavaslatot a parlament már meg is szavazta.

A Minerva Biztosító Rt. összekötésbe került Európa legkiválóbb viszontbiztosítóival

Nyugodt és fokozatos üzletfejlesztés jegyében folyt le a Minerva 1929. üzletéve

A kolozsvári Minerva Biztosító Rt. június 15-én tartotta meg a Ferencz József-ut 37. szám alatt levő intézeti székházában rendes évi közgyűlését, báró Jósika Gábor elnökletével.

Az igazgatóság jelentését Sándor Béla, a Minerva Biztosító Rt. vezérigazgatója terjesztette elő. Az igazgatósági jelentés és a 8. üzletévi mérleg azt bizonyítja, hogy

a Minerva Biztosító Rt. 1929. éve is az eddigi nyugodt és fokozatos üzletfejlesztés jegyében folyt le.

Bár az elmúlt évre is reánehedző nagy gazdasági pangás több biztosító társaságot válságos helyzetbe sodort, a Minerva Biztosító Rt. a múlt évet

is nyereséggel zárta.

Az igazgatóság az elmúlt évben is minden lehető elkövetett

az intézet üzletállományának továbbfejlesztésére, de nagy óvatossággal járt el a vállalt kockázatok kiválogatásában.

A Minerva Biztosító Rt. elemi üzletének káranyaga — éppen úgy, mint a megelőző években is — az összes romániai biztosítóintézetek között a legjobbnak nevezhető.

Az igazgatósági jelentés kiemeli a Minerva Biztosító Rt. a múlt év folyamán létesített azon megállapodását, amelynek alapján

a nagyszabeni Transsylvania Biztosítóbank Rt. a Minervánál ér-

dekeltséget vállalt és teljes viszontbiztosítási állományát átvette.

A nagyszabeni Transsylvania Biztosítóbankon keresztül, amely a romániai biztosító társaságok legelsőbbje közé tartozik és amelynek abszolút bonitása minden kétségen felül áll,

a Minerva összekötésbe került Európa legkiválóbb viszontbiztosító intézeteivel.

Az igazgatósági jelentés utal arra, hogy az 1930. évben, az eddig semmiel sem jobb, sőt sok tekintetben még súlyosabb gazdasági körülmények között is az intézet üzletállományának fejlődése igen lényeges előrehaladást mutat azon tranzakcióival, amellyel a Minerva Biztosító Rt. a válságba került **Victoria Nationala Általános Biztosító Rt.** segítségére sietett. A Minerva a Victoria Nationala részvényédekelttségének átvételével nemcsak saját üzletkörét terjesztette ki, hanem lényeges és fontos szolgálatot tett a biztosítási eszmének is.

A felügyelőbizottság jelentését dr. **Abrudbányai Ede** országgyűlési képviselő terjesztette elő. A közgyűlés mindkét jelentést egyhangulag tudomásul vette és úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelőbizottságnak megadta a felmentést.

A felügyelőbizottság tagjaiul egyhangulag újlag megválasztották a következőket: Dr. **Abrudbányai Ede** országgyűlési képviselő, dr. **Sulyok István** lapszerkesztő, dr. **Szöllősy János**, **Torday József**, a **Keleti Újság** főszerkesztője, **Singer József**, a **Transsylvania Biztosítóbank Rt.** igazgatója és **Wenzel Béla**, a **Transsylvania Biztosítóbank Rt.** igazgatója.

Aplicarea legii timbrului

Comisiunea centrală a timbrului în ședința sa a fixat următoarele noi norme pentru aplicarea legii timbrului:

Prin acțiuni intentate conform legii contenciosului administrativ supuse la taxa prevăzută de art. 5 paragraf 2 legea timbrului se înțelege numai acțiunile în anularea actelor abuzive de autoritate sau pentru restabilirea unui drept lezată, recunoscute în mod special particularului, prin menționata lege, iar nu și acțiunile prin care se pretind daune pentru repararea prejudiciului încercat prin acele acte; asemenea acțiuni deși legea Contenciosului administrativ se ocupă de ele dându-le tot în competența Curților de Apel, în vestite cu judecata cererii prin cipale, își păstrează și mai departe caracterul de acțiuni de drept comun cu caracter patrimonial și deci vor fi supuse la taxa și impozitul prevăzute în în aliniatul I al art. 5 legea timbrului.

Această interpretare, care rezultă clar din însuși termenii în care este redactat paragraful 2 al textului sus citat, este în totul confirmată de expunerea de motive a legii timbrului în care se precizează că s'au prevăzut taxe mai ușoare pentru acțiunile intentate pe baza legii contenciosului administrativ, când nu se cere și daune.

DIANA

sósorszesz, vezérképviselő
„**GEA**“ **KRAYER. Fő-**
lerakat Balkán Impex,
T I M I Ș O A R A.

Mi újság a piacon?

Tovább drágul a nyersgyapju. A legutóbbi londoni jelentések szerint a kereslet növekedésben van a gyapju iránt s különösen a középfajta árú iránt mutatkozik fokozottabb érdeklődés. Jelentősebb véleményes vásárlások történtek több nagy kereskedelmi ház részéről, ami azt mutatja, hogy a gyapju áralakulásától további ezilárdaságot várnak. A romániai piac egyelőre nem vesz tudomást a londoni eseményekről s a készárú árjai változatlanul tartottak.

A brazil-kávé érdekes áralakulása. Az európai kikötőkben a fogható árú mennyisége ujabban szerfelett megcsappant az élénk kereslettel párhuzamosan. Viszont Braziliában a felhalmozott túlbőséges készletek oly nyomasztóan hatnak, hogy a prompt elhajózásra váró, valamint az őszi szállítási tételek ára legújában 3-4 százalékkal olcsóbbodtak.

A kék-kávékben hiányok mutatkoznak. A készletek a vártnál jóval előbb apadtak ki e kvalitásos árúkból, úgy, hogy a kereslet ujabban sehogy sem tud megfelelő kínálatot találni. Legújában az árak mintegy 4-5 százalékkal drágultak s az általános vélemények szerint további áremelkedések várhatók.

Elsendesedett a világpiacon teaforgalma. Ugy a kínálat, mint a kereslet az idénynek megfelelő szűkebb körök között mozog, s csakis az őszi hónapokra várható a forgalom erőteljesebb kialakulása. Az árak legutóbb általánosságban mintegy 2-3 százalékkal csökkentek.

Megdrágult a bors. A londoni piacon egy-két nagyobb cég váratlan szállítási nehézségei folytán, valamint a kikötői készletek elégtelensége következtében átmeneti jellegű hiányok állottak elő s az árak mintegy 5-6 százalékkal drágultak. Általános vélemények szerint mindössze néhány napos luza-vonárról van szó a szállítások körül s így a bekövetkezett áremelkedések nem bírnak komolyabb s tartósabb jelleggel.

Csak egy-két szakmában volt kielégítő a pünkösdi forgalom. A lezajlott pünkösdi forgalom során főleg az olcsóbb selymek, műselymek, cipők és női konfekciós cikkek mutatnak erős kelendőséget, míg a többi árúkategóriák forgalma nagyjából a várakozáson alul maradt.

Rentele române în străinătate

„Journal des Finances” publică următorul comentariu asupra valorilor românești la bursa din Paris:

„Schimbarea de regim invită bruce în România n'a avut nici o influență asupra fondurilor române. Unele titluri au înregistrat chiar și au menținut sporiri de cursuri. Astfel renta unificată 5 la sută a trecut dela 130 și 50 la 132. Renta 4 la sută după ce a câștigat două puncte se regăsește în cele din urmă la cursul pe care îl avea acum opt zile, la 105. De asemenea renta 7 la sută 1929 care după ce se urcase la 2.450 a terminat cotările săptămânii la 2.395.

Imprumutul 4 la sută 1922 libelat în lire sterline este ferm la 660.

Dr. Dr. Victor Pop numit președinte al sindicului bursei din Cluj

Ministerul de Industrie și Comerț, a numit pe dr. Victor Pop dela Curtea de Apel din Cluj, ca președinte al sindicului pe lângă bursa din Cluj.

Dr. Victor Pop este un popular membru al membrilor justiției din România, fiind un jurist de mare concepție, căruia i-au fost oferite mari demnități, între cari și

postul de secretar general dela Ministerul Justiției.

Dr. Pop, cu toate insistențele, a rămas la Curtea de Apel din Cluj.

Numirea dlui dr. Victor Pop ca președinte al sindicului pe lângă bursa din Cluj, a provocat incredere în toate cercurile, contribuind la intensificarea autorității bursei din Cluj.

A româniilor Háztulajdonosok Szövetsége eredményes munkát fejtett ki az olcsó törlesztéses kölcsönök érdekében

Országos Jelzalog Hitelintézetet alapítottak a háztulajdonosok

A nagyváradi Háztulajdonosok Szövetsége e héten tartotta meg rendes évi közgyűlését dr. Váradi Ödön elnökletével.

Dr. Lengyel Zsigmond főtitkár évi jelentése után Grünbaum Vilmos háztulajdonos a nyomasztó közterhekről beszélt és a magas kamatlábakról, amelyek agyonnyomják az adós háztulajdonost. Szabó Károly az adófelbebeszési bizottságok sérelmes határozatairól beszélt, majd dr. Soós István polgármesterhelyettes a lakásproblémáról tartott érdekes előadást.

Résztvett az ülésen dr. Ciobanu Pompiliu, a temesvári Háztulajdono-

sok Szövetségének elnöke is, aki a hosszulejáratu olcsó törlesztéses kölcsön megvalósítása érdekében kifejtett eddigi munkásságát ismertette.

Berlinben a múlt év szeptemberében a háztulajdonosok nemzetközi kongresszusán, amelyen harminchat állam képviseltette magát, elhatározták Páris székhellyel nemzetközi Háztulajdonos Hitelintézet felállítását. Ezzel egyidejűleg minden államban megalakult az Országos Jelzalog Hitelintézet, amely Romániában Temesváron székel és működése rövidesen érezhető lesz a jelzaloghitelek terén.

Concordatul preventiv se revizuieste

O delegație a Camerei de Comerț din București în frunte cu dnii Th. V. Orghidan, N. Dinerman și L. Margulies s'a prezentat dlui Gr. Iunian, ministrul Justiției, cerând cu insistență ca

proiectul de lege pentru modificarea concordatului preventiv

să fie votat și la Senat. Legea aceasta, care

a depășit mult intențiile și tendințele legiuitorului,

trebuie neapărat modificată în sensul intereselor superioare ale creditului interior.

Cum prin constituirea noului guvern, titlularul ministrului de justiție, d. Grigore Junian, este însăși autorul acestei legi socotim că d'nsa va fi cel

dintâiu care — urmărind realizarea intențiilor principale ale legii, va proceda de urgență la modificarea legii,

în sensul indicațiilor date de reprezentanții industriei, oăncilor

și camerilor de comerț.

Instituația concordatului preventiv trebuie să fie și la noi, pe lângă un mijloc de apărare a debitorului de bună credință și demn de îngăduință creditorilor,

un instrument de stimulare a creditorului

dinăuntru și din afară.

În condițiile de azi, această instituție, nu îndeplinește decât prima calitate, în prejudiciul complet al celeilalte.

Hitel- és üzemkoroatózásra készülnek a romániai posztógyarak

A romániai gyapjuipar a maximális vámtarifa mellett sem tud a külföldi versenyyel megbirkózni

A textilipar volt az egyedüli iparág Romániában, amely eddig nem érezte olyan mértékben a gazdasági krízis hatását, mint a többi iparágak. Ennek egyik főoka az volt, hogy

a kormány a nemzeti ipar védelme leghatásosabb

eszközét, a maximális vámtarifát alkalmazta a külföldről Romániában kerülő importcikkekre.

Az utóbbi hónapokban azonban a textiliparban általában, de különösen a gyapjuiparban fokozott izgalom tapasztalható. A belföldi gyárosokat egy-

másután jelentős veszteségek érik. Csak az elmúlt két hónapban Brassóban és Marosvásárhelyen olyan inzulvenciák következtek be, amelyekre számítani nem lehetett. Az elkedvetlenedést és izgalmat csak fokozta, hogy a már lejárt egyezkedési esedékességeket az egyezkedő kereskedők nem tartották be, sőt többen, a viszonyok további romlására hivatkozva, újabb egyezkedéssel fordultak az illetékes törvényszékhez.

A külföld, különösen

Anglia és Csehszlovákia csodálatos gyorsasággal megérezte a belföldi gyapjuipar elkedvetlenedését

és ezt nyomban a maga számára óhajtotta kamatoztatni. A külföld ugyanis abban a meggyőződésben van, hogy

a maximális vámtarifák dacára fel lehet venni a belföldi gyárosokkal a versenyt,

amennyiben a vámkülönbözet az áru minőségébe kalkulálják, sőt a jó bonitású kereskedőknek a nagy pénzszükére való tekintettel még a vámot is előlegezik, csak hogy üzletet tudjanak kötni.

Ezért egyre több panasz hangzik el a gyapjuiparban, hogy a kedvezményezett vámtarifák mellett sem tudják állni a külföldi versenyt. Ennek a körülménynek már mutatkozik is a hatása, amennyiben a gyapjuiparban nagyarányú hitel- és üzemkoroatózásra készülnek.

10 százalékos redukciónak, aki pontosan fizeti a globális adót

Madgearu pénzügyminiszter a romániai kereskedők legutóbbi bukaresti kongresszusa alkalmával kijelentette, hogy a globális adókat tíz százalékkal le fogja szállítani. Most jelent meg az egyszakaszos törvény, amely erre vonatkozólag intézkedik és amelyből kitűnik, hogy ezt a tíz százalékos redukciónak a törvény csak azok számára engedélyezi, akik pontosan fizetik az adót. A törvény szövege a következő:

Az 1929. évi 4280. számú magas királyi rendelet által kihirdetett és a hivatalos lap 1929. december 25-iki számában közzétett törvény által életbeléptetett tíz százalékos emelés a globális adónál az 1930. évre megszűnik mindazon adófizetők részére, akik 1930. július 31-ig az 1930. év első felére esedékes globális adót és közvetlen egyenes adókat kifizették.

A következő negyedekben az emelés megszűnik, hogyha úgy a globális adó, mint az egyenes adók az esedékesség idejében kifizettetnek az egyenesadók egységesítéséről szóló törvény 1155. cikke szerint.

Azon adófizetőknel, akik a jelen törvény kihirdetésének napjáig kifizették az első féleves esedékes egyenes és globális adókat, az emelés levonása az 1930. év második felében esedékes globális adónál történik.

Export-import

A kolozsvári kereskedelmi és ipar-kamarához legujabban a következő külföldi cégektől érkeztek megkeresések, amelyek üzleti összeköttetést óhajtának létesíteni romániai cégekkel:

A „Zakken Industrie Handelsmaatschappij” Schiedm (Hollandia), a mely jutazsákok vételével és eladásával foglalkozik, üzleti összeköttetést keres romániai cégekkel.

Azok a romániai cégek, amelyek az alább felsorolt szakmákból összeköttetésbe óhajtának lépni lengyelországi cégekkel, információért forduljanak a Román-Lengyel Kereskedelmi Kamarához, amelynek címe: Warsawa, Matejki 4. M. 6. Az összeköttetést kereső szakmai cégek a következők:

Szolid varsói műszaki cégek kereskedelmi és építési osztályokkal, képviselőket keresnek ilyen cikkeknek Romániában nagyban való behozatalára.

Több lengyelországi gép — és ércárugyár keres Romániában képviselőket.

Több lengyelországi gyümölcsimport cég összeköttetést keres romániai szakmai exportőrökkel.

Komoly lengyelországi kefégyár rizsszalmára kér ajánlatot.

Olejarnia M. W. Rasricki Wloclawek (Lengyelország, ul. Gesia 12. szám). Romániából Lengyelországba napraforgómagot és olajpogácsát óhajt szállítani.

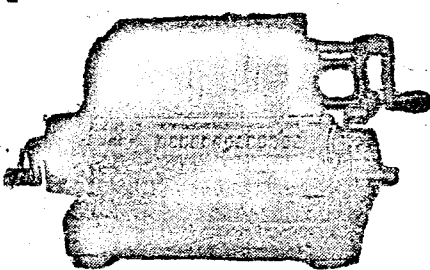
A brassói Kocsis-féle parketta elsőrangú.

Esik az ezüst ára

Az ezüst ára Sanghaiban az utóbbi napokban katasztrófálisan zuhan. Öt nagy bank beszüntette a fizetést számos világcég összeomlás előtt áll.

A londoni piacon az ezüst 16.34 dollárra esett. Kína az ezüst valutáról arany valutára szándékozik áttérni.

Számoló-gépek, levélmásoló-sokszorosító gépek

CONTROL
ARAD, Salacz-utca 1 sz.

Exploatarea pădurilor din Ardeal

O comisie pentru verificarea contractelor

Ținând seamă de nevoia continuării verificării contractelor de exploatare de păduri din Ardeal, anterioară legilor de reformă agrară, d. ministru I. Mihalache, a luat următoarea decizie:

Se reconfirmă ca membri în comisia de validări următoarele persoane:

D-nii Gh. Drâmbă consilier la Inalta Curte de Casație, având ca supleant pe d. dr. Valeriu Moldovanu; dr. Leon Munteanu director în Ministerul finanțelor; Artur Anastasiu, prim secretar în Ministerul afacerilor străine, dr. Aurel Socol avocat și deputat de Ardeal.

Pe lângă persoanele de mai sus, în această comisie au mai fost numiți d. C.P. Georgescu, consilier ministerial silvic; d. N. Drăcea, director general al casei autonome a pădurilor Statului, având ca supleant pe d. ing. P. Ion subdirector; Horia Lazăr, directorul regimului silvic din Ministerul de domenii, având ca supleant pe d. ing. D. Grozescu subdirector.

Comisia va fi prezidată de d. consilier Gh. Drâmbă, având ca secretar pe d. I. Schorcher subinspector silvic, șeful serviciului amenajărilor din direcția regimului silvic.

Felmondta a kereskedelmi szerződést Csehszlovákia Magyarországnak

A Budapesten megkezdett és Prágában folytatott csehszlovák—magyar kereskedelmi tárgyalások félbeszakadtak Mint ismeretes, az agráriusok annak idején erélyesen követelték, hogy a kereskedelmi szerződést Csehszlovákia mondja fel. Később beleegyeztek, hogy Magyarországgal tárgyalások kezdődjenek, de feltételül kötötték, hogy a tárgyalásoknak legkésőbb június 15-ig eredményesen kell bevégezniük.

Miután ez nem történt meg,

a csehszlovák bizottság a magyar delegáció tudomására hozta, hogy a kereskedelmi szerződést december 15-re felmondja.

A két delegáció elhatározta, hogy folytatni fogja tanácskozásait, részint Prágában, részint Budapesten. A két delegáció annak a nézetének adott kifejezést, hogy úgy Csehszlovákia, mint Magyarország szempontjából fontos, hogy december 15-ig új kereskedelmi szerződést kössenek.

A Szurduki Kőszénbánya Rt. olcsó áron kínál villamos áramot Zilahnak

A Szurduki Kőszénbánya Rt. Zilah városának azt az ajánlatot tette, hogy Szurduktól Zilahig tizenötezer volt feszültségű vezeték épít, amelyen át vezetnék az áramennyiséget, amely Zilah városát világítani tudná. Az ajánlatot tevő kőszénbánya vállalná ezenkívül, hogy Zilah város belterületén mindazokat a szükséges átalakításokat elvégzi, amelyek a zavartalan világításhoz nélkülözhetetlenek, továbbá megfelelő transzformátort állítana be, ha a város ezzel szemben vállalná azt, hogy a szerződés aláírásától számított hat év múltán kétszáznegyven ezer kilowatt villanyáramot fog összesen elhasználni.

A városnak ezzel a kötelezettséggel szemben

a Szurduki Kőszénbánya Rt. a világítási áramot 75 baniért árulná, az ipari áramot 47 és fél baniért.

Ez a kétségtelenül olcsó és kedvező ajánlat minden bizonnyal arra fogja ösztönözni Zilah városát, hogy a szerződést megkösse, ami nemcsak a városnak, de a kőszénbánya társaságának is érdeke, tekintettel arra, hogy a Szurduki társaságnak a Szilágy-ságban jelentős barnaszén telepei vannak, amelyeknek termékeit a villamos áram fejlesztésére használnák fel.

„Oficiul de Vânzare a Zahărilor” reduce profitul comercianților de zahăr

Comercianții engrasiști și detailiști de zahăr contra „Oficiului de Vânzare a Zahărilor”, care îi înlătură pe comercianți chiar și dela cel mai minimal câștig prin noua dispoziție

Centrala de desfacere a produselor fabricelor de zahăr din România „Oficiul de Vânzare a Zahărilor” din București, a decis, ca să reducă

profitul acordat engrosiștilor

după vânzarea zahărului.

Engrosiștii, cari prin detailiști desfac zahărului și cari față de clienții lor

au acceptat întreaga delcredere

față de Oficiul Zahărilor, până în prezent primeau următorul profit dela „Oficiul Zahărilor”.

Cât profit primeau engrosiștii dela Oficiul Zahărilor?

Engrosiștii primeau dela „Oficiul Zahărilor”, dacă vindeau anual peste 10 vagoane de zahăr, câte 10 bani. peste 25 de vagoane câte 10 bani, peste 50 vagoane câte 20 de

bani, peste 75 vagoane câte 30 de bani, iar peste 100 vagoane câte 40 bani la kgr.

„Oficiul Zahărilor” caută acuma să reducă și profitul acordat până acuma și care

era destul de minimal,

după cum se poate constata,

Oficiul intenționează, ca să acorde în genere, într-o sumă globală egală profitul, chiar și comercianților, cari vând peste 100 vagoane de zahăr. Acest profit caută să-l stabilească la

250 lei de vagon, deci la 25 bani de kgr.

dar profit este mai nimica pe lângă rizicul, munca și spesele, ce se reclamă la livrarea și desfacerea zahărului.

Acțiunea „Oficiului Zahărilor” evident, a provocat mari nemulțumiri și în rândul engrosiștilor, încât

toți comercianții de zahăr se pregătesc să demonstreze,

protestând contra reducerii profitului minimal ce pot realiza la desfacerea zahărului.

„Oficiul Zahărilor” și până în prezent

se bucura de drepturi monopolistice

în România, stabilind prețul zahărului cu dela sine putere, în dauna consumatorilor, importul fiind îngreunat cu mari taxe vamale.

150 miliard leijt költ évenként Anglia ipara és kereskedelme újsághirdetésre

Rövidesen megkezdődik Hartwigsban több, mint ezer résztvevővel az angol újságok hatodik hirdetési kongresszusa. A sok érdekes szakelőadás között is nagy érdeklődés előzi meg Sir Fr. Goodenough felszólalását, melyet „Az iparosok, hirdetési ügynökök és a sajtó kooperálása a piac és üzletszerzésben” címen jelentett be.

Az angol ipar és kereskedelem évszázados tapasztalatból tudja hogy a válságok idején áresésre spekuláló fogyasztókat csak ötletes, sokoldalú hirdetési kampánnyal lehet fogyasztásra bírni. Jó konjunktúra mellett hirdetések nélkül is elég vevő jelentkezik.

Anglia ipara és kereskedelme egyébként évi 150 milliard lejt költ újsághirdetésre.

Meghívó

a Tordai Faipar és Kereskedelmi Rt. folyó évi június hó 26-án délelőtt 11 órakor saját iroda helyiségében megtartandó

IX. évi rendes közgyűlésére

Tárgysorozat:

1. A felszámolóbizottság és felszámoló felügyelőbizottság jelentése az 1929. üzletéről.

2. Határozathozatal az 1929. évi zárszámadások, mérleg- és eredmény-számla elfogadása tárgyában.

3. Határozathozatal a felszámolóbizottság és felszámoló felügyelőbizottsági tagok felmentvényének tárgyában.

4. Esetleges indítványok.

A felszámolóbizottság.

A nagyváradai és szatmári bőripari munkaadók kimondták a bojkottot a Dermafa-Renner-Turul gyárak ellen

Farkas Mózes politikája egzisztenciájában veszélyezteti az erdélyi bőripart — Nagyvárad bankok nem számítják le a bőripari vállalatok váltóit — Eredménytelen maradt Grünwald igazgató missziója

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” nagyváradai szerkesztőségétől

A Bőripari Munkaadók Országos Szövetségének nagyváradai fiókja közgyűlést tartott a nagyváradai Ipartestület székházában, amelyen csatlakozva a szövetség szatmári fiókjának korábbi határozatához, szenvedélyes felszólalások után

egyhangulag kimondotta a bojkottot a Renner-bőrgyár termékeire.

Megállapította a közgyűlés, hogy Rennerék „akciója”-nak vezérmotívumai nem egyebek hangzatos frázisoknál, „honi ipart mentő” törekvések nem eredményezhetnek mást, mint az amugy is súlyos gondokkal és bajokkal küzdő össz-szakma teljes leromlását és pusztulását, tízezer egzisztencia tökéletes pusztulását és ezért

a bojkott kimondásáról azonnal értesítette a közgyűlés a szaksajtót, amelyet felhívott, hogy propagálja az ügyet fontosságához és érdeméhez mérten, szakítson meg Rennerékkal minden kapcsolatot és hívja fel az Országos Szövetség többi fiókjait is a bojkott kimondására.

A bojkott megindulásával a harc komoly stádiumába jutott. A szakma megmozdulása a legsajátosabb érdekeknek jogos és egyedül lehetséges önvédelmét jelenti és komolyságát, elhatározó fontosságát mi sem bizonyítja jobban, minthogy

a bojkott kimondása után nem egészen negyvennyolc órával megjelent Nagyváradon Farkas Mózes egyik nagykövete, Grünwald igazgató, aki végigjárta az összes jelentős cégeket és igyekezett őket kapacitálni, hogy lépjenek vissza a mozgalomtól, szüntessék meg a bojkottot.

Grünwald igazgató missziója eredménytelen maradt, bár ő igyekezett a Farkas Mózes-féle kortes-szótár minden frázisával hatni az érdekelt felsőrézszakmákra, cipészekre, csizmadiákra és exportosokra. Még a bőrkereskedők részéről is, — akik pedig Nagyváradon egyelőre még nem csatlakoztak a bojkott-hoz, — kénytelen volt negatív eredménnyel megelégedni: a bőrkereskedők kijelentették, hogy ők azokat az árukat lesznek kénytelenek tartani, amelyeket vevőik keresni fognak náluk.

Ezek a vevők pedig egyelőre nem fogják keresni a Renner-árukat és nem fogják keresni mindaddig, amíg

Farkas-Mussolini politikáját meg nem változtatja, mert ez a politika az erdélyi bőripart egzisztenciájában veszélyezteti és mert ez az egyetlen fegyver ezeknek az egzisztenciáknak a kezében ahhoz, hogy életüket, kenyerüket megvédhessék a szédült Bőrnápolon tulkapásai ellen.

Ennek a tulkapásnak már is jelentkeznek a szomorú és súlyos következményei. A cipőkereskedők áruraktárának 30 százalékos devalvációja a fizetéseket elváró lavináját indította meg. A fogyasztás amugy is ismert súlyos krízise

egymásután kergeti fizetéseket a bőrkereskedőket és a termelő vállalatokat. A esernovici Berkovits-cég fizetéseket, amelyet Rennerék politikáján és törekvésein felül Farkas-Nápolon közismerten minden belátást és engedékenységet nélkülöző, hihetetlenül szívtelen ridegsége is okozott elsősorban, milliós veszteségeket jelent a nagyváradai termelésnek is és közvetlen következményében odajuttatta a nagyváradai piacot, hogy

a nagyváradai bankok már bőripari papírt nem fogadnak el.

A legutóbbi egészen rövid időben egymásután három nagyváradai bőripari vállalat vált az őket ért sorozatos és milliós veszteségek miatt fizetéseket nem fizetővé s bizonyos, hogy a sor még nem fejeződött be. Az eddig, — mindezek dacára elég prosperitással dolgozott, — közép- és kisüzemek kénytelenek súlyos leépítéseket végrehajtani és munkásainak felmondani. Lesznek azonban ezenfelül még ennél is megrázóbb következmények, amikor el fogunk érkezni

évtizedes, nagy vagyonu cégeknek a likvidálásához,

akik kénytelenek erre a lépésre elhatározni magukat már ma, ha ki akarják menteni vagyonuk roncsait az üzletből.

Az állami raison szempontjából is hihetetlenül súlyosak ezek az „eredmények”, amelyek a mohó Renner-Farkas-étvágy velejárói, mert milliókra rug azoknak az adóknak az összege, amelyeket a kincstár az elhullott és likvidáló bőripari-vállalatoknál elveszt. Sokszor már nem is méltóddhat meg az aradi eset, ahol

a likvidált Schwartz és Guttman cég több mint egymillió adóját felosztották a többi megmaradt bőségek között!

Mert nem lesznek, akik között valami adót is fel lehetne osztani...

Vagy vállalni fogja Farkas Mózes ezeknek a kötelezettségeknek a teljesítését áldozatai helyett?

Azt hisszük, aligha. Ő inkább talán Bataék példáját szeretné majd itt ismételtetni, akik eddig kétszer kaptak súlyos nemzeti ajándékot anyagiak-

ban. Farkas Mózes felfalja a kisebb halakat és mohósága nem fog határt ismerni: fel fogja majd falni önmagát is. Az ut, amelyet a tönkretett cipőkereskedők és iparosok termelők hullái jeleznek, (akiket azonban (kiszolgálni mindenk dacára Farkas Mózes másik zsebének minden óhaja és törekvése,) csak ide vezethet...

... Quo usque tandem? Románia, sajnos még nem gazdag annyira, hogy egyik legjelentősebb iparága a Bőrnápolon elvakult akarnokságait szó nélkül eltűrhesse.

Cum se va modifica legea concordatului

Hotărârile luate în consfătuirea dela Ministerul Justiției

Mercuri s'a ținut consfătuirea la Ministerul de justiție pentru complectarea proiectului de lege al concordatului preventiv.

S'a ajuns de acord asupra următoarelor puncte:

Cota minimală la concordatul preventiv va fi de 60 la sută.

In ce privește termenul de plată a cotelor s'au fixat următoarele norme: dacă cota va fi de 60 la sută termenul de plată va fi de 2 ani, la o cotă de 80 la sută, doi ani și jumătate, iar la plata integrală a creanței termenul în care va trebui să fie plătită cota va fi de 3 ani.

Dobânzile nu pot depăși 7 la sută,

iar dacă dobânda oficială a Băncii Naționale va fi sub 7

15 cent alalt jegyzik ismét a nyerspamutot Amerikában

A legújabb kábelok a nyerspamut további árlemorzsolódását jelentik. A legutóbbi értéktözsdei események nyilván mobilizálásra készítettek számos erősebb kezét is az árupiacon s ennek hatása természetesen a színterületre jut a mostani áralakulásban, illetve a pamut lanyha irányzatában.

A vélemények e pillanatban teljesen megoszlanak a pamut további várható áralakulását illetően.

Moskovits Simon nagyváradai bőrkereskedő kényszerregezésért kért

Moskovits Simon, nagyváradai bőrkereskedő kényszerregezésért kért. Felajánlás a kiegyezés jogerőre emelkedése után 6 hónap múlva kezdődően és 12 egyenlő havi részletben fizetendő 50 százalékos kvóta. Aktivák: árukészlet 646.279 lej. Adósok nyílt számlán 55.065 lej, adósok váltófedezettel 26.09 lej. Kézpénz 5.963 lej. Str. Alexandri 35. szám alatti ingatlan 1.200.000 lej, összesen 1.933.397 lej. Passzívák: hitelezők 2.913.701 lej, banktartozás bekebelezve 1.000.000 lej, leszámított váltók 380.000 lej, városi adóhátralék 3.500 lej, összesen 4.357.201 lej. Deficit 2.423.804 lej.

la sută, dobânda concordatară va fi egală cu scontul oficial.

Comisia creditorilor, aleasă de creditori, va fi obligatorie până la omologarea concordatului preventiv. După asta existența ei e facultativă. Dacă creditorii vor crede necesar comisia va funcționa și mai departe.

Termenul concordatar începe dela omologarea concordatului.

Dacă procedura va dura mai mult ca trei luni termenul începe la cererea de concordat.

In ce privește dreptul tribunalului de a declara în stare de faliment s'a menținut dispoziția din legea actuală așa că dreptul tribunalului n'a fost știrbit în această direcție.

S'a prevăzut că activul trebuie să depășească cu 10 la sută oferta.

Convocare

pentru adunarea generala ordinara a S. A. „Fibra” Oradea, care va avea loc la 23. Junie 1930. ora 3. p. m. in biroul avocatului dr. Arpad Kovacs Oradea, Bulv. Reg. Ferdinand 7.

Ordinea de zi:

1. Raport despre anul gestiune 1929.
 2. Prezentarea bilantului și contului de profit și pierdera.
 3. Raportul Consiliului de Administratie și Comitetului Cenzorilor.
 4. Aprobarea bilantului și descarcarea Consiliului de administratie și Comitetului cenzorilor.
 5. Alegerea Consiliului de Administratie și Comitetului cenzorilor.
 6. Repartizarea venitului net.
 7. Schimbarea sediului principal al societății din Oradea la București.
 8. Modificarea punct. 2. al statutului 25. referitor la publicatiutelor referitor la sediul principal, și mile societății.
- Oradea, la 10. Junie 1930.

Directiune.

Observatiuni: Actionarii, cari doresc sa ia parte la adunarea generala ordinara, sunt obligati ca in baza art. 12. diu statute se depune actiunile lor, precum și cupoanele neexibile cel mai tarziu pana în 24 ora inaintea adunarii generale ordinare, la biroul avocatului dr. Arpad Kovacs Oradea, Boulv. Reg. Ferdinand 7.

Modernizarea băilor din Cluj Someș-Sat

Băile sulfuroase, iodice sărate și de nămol din Cluj — Someș-Sat sub conducerea dlui docent Dr. Dominic Stanca dela Universitatea din Cluj, continuă să se desvolte la nivelul băilor mondiale renumite — Noui izvoare de diferite ape minerale în apropierea imediată a metropolei Ardealului

La o distanță de doi km. dela periferia orașului Cluj, lângă rețeaua calei ferate, ce duce spre Apahida, pe un teren mlăștinos, în anul 1927 un tânăr medic român, Dr. Dominic Stanca, directorul Spitalului de femei din Cluj a făcut pe cont propriu interesante explorări. Rezultatul acestora a fost descoperirea unor izvoare, ale căror ape alimentează astăzi băile Someșului, unde în decursul celor doi ani din urmă zece de mii de suferinzi și-au găsit lecurile bolilor.

Este interesant că zece de ani lumea ignorantă a trecut pe lângă aceste mlăștini, a căror putere vindecătoare populației o cunoștea, și unde de zece de ani își căuta vindecarea gutei, reumei etc.

A trebuit, ca din lumea medicală un destoinic și sânguinos savant român,

cu o energie oțelită să facă descoperirea aceasta atât de valoroasă

din punct de vedere sanitar și social atât pentru populația din jur cât și pentru a orașului Cluj.

Doctorul Stanca însă nu s'a mulțumit cu aceste rezultate frumoase. Intrigat de aceste descoperiri a făcut pe cont propriu noi săpături, și analizând apele a descoperit o serie de

izvoare termale, sulfuroase, sărate, iodice, ale căror ape sunt de o radioactivitate mult superioară celor mai multe stațiuni balneare

din România.

Aceste rezultate au dat acestor băi perspective enorme, din care doctorul Stanca, omul practic, necruțând muncă, bani și oboseală a reușit ca în doi ani să facă

dintr'o baltă mlăștinoasă, o stațiune balneară cu renume,

care a întrecut deja hotarele țării. În continuarea operei dr. Stanca astăzi pentru a da deplină amploare acestor băi în al doilea an de existență

a construit băi calde cari alături de bazinele sulfuroase și sărate, și băile de nămol servesc publicului

care își caută sănătatea la aceste băi înzestrate cu putere vindecătoare.

Caracteristica apelor băilor Someșeni este radioactivitatea puternică și de diversitate bogată a izvoarelor pline de minerale și săruri.

Conform acestor analize, apele băilor Someșeni, sunt cele mai bune pentru

vindecarea reumei, gutei, ischiasului, diabetului, boalelor de ficat, rinichi

etc.

Iată ce spune delatfel în analizele acestor ape doi profesori ai Universității din Cluj, dnii Pamfil și Maior:

E curios, că secolii de-arândul a trecut lumea pe lângă aceste ape, fără să-și dea seama de valoarea lor. Doctorul D. Stanca la ordinul Inspe-

torului general sanitar, Cluj a cucerat Ardealul făcând anchete sanitare, căutând totdeauna a duce lumina în bezna satelor. Cu aceeași intenție a intrat și în comuna Someșeni, 4 kilometri dela Cluj în 1924, unde nu s'a oprit numai la examinarea populațiunii, ci a căutat să-și facă o privire sigură și generală asupra modului și împrejurărilor de viață a locuitorilor, aflând cu ocazia anchetei mai multe fântâni în sat, cu apă sărată. Bazat pe faptul acesta după lungi și minuțioase cercetări a aflat terenul, pe care se află azi băile, plin cu izvoare minerale și nămol sulfuros. Analizele făcute în Institutul d-lui Prof. Dr. Pamfil, Cluj, cât și Laboratorul igienic și Institutul de chimie au arătat că apele conțin sulf, cloruri, fer, iod, brom, lithium, etc., elementele principale în combaterea bolilor. Până în prezent sunt descoperite 12 izvoare minerale, de diferite concentrațiuni, unele cu un debit extraordinar de mare.

În anul trecut s'a pornit din Cluj un adevărat pelerinaj la apa făcătoare de minuni a Someș-satului unde

și-au găsit leacul sute de bolnavi suferinzi de reumă, boale femeiești, boli ale căilor respiratoare superioare, rachitism, anemii, artrite, ischias,

etc. Înregistrăm cu bucurie aceste rezultate favorabile.

Până acum se clasificau apele minerale după sărurile predominante în compoziția lor chimică. În Someșeni am avea deci

ape clorurate sodice sulfurate, presupunând că aceste substanțe ar caracteriza apele noastre.

În compoziția apei dela Someșeni găsim clor, sulf, fer, iod, brom, etc.

Apa din Someșeni conține sulf. în formă foarte oxidată, degajează în cet și în cantitate mică H₂S, pe când nămolul conține 0.0584% H₂S liber.

O proprietate fizică foarte importantă a apei Băilor Someșeni

e radioactivitatea ei de 7.5 milimicrocurie.

Radioactivitatea celorlalte ape minerale din România e mică 1—4 m. m. c., numai cele din Ardeal conțin o cantitate mai mare de corpi radioactivi.

Dl. Prof Maior a determinat radioactivitatea apei cu ajutorul electroscopului, metoda lui Mac Coy Cercetători germani și francezi, His, Loventhal, Curie, Bouehard, ș. a., au observat că apele radioactive dau rezultate surprinzătoare:

a) ele constituiesc regulatorul sistemului nervos, îl întăresc și exercită o acțiune neuro-sedativă.

b) ele stimulează glandele cu secreție internă, în deosebi capsulele suprarenale.

c) globulele roșii se înmulțesc cele albe devin mai active.

d) în fine nutriția se ameliorează, se mărește consumația de oxigen, se elimină mai multă uree și acid uric, în timp ce scade cantitatea de acid uric în sânge.

Aceste rezultate se obțin prin ingestia, injecția apei radioactive și prin inhalarea gazului pe care-l degajează apele radioactive (emanația de radium).

Fiind și radioactivă apa din Someșeni e indicată în afară de bolile amintite mai înainte, în cazuri de diabet, gută, obesitate, stări de depresivitate nervoasă, leziuni dureroase ale sistemului nervos, nevrită, nevralgii, etc. Apa este un calmant al sistemului nervos.

Contraindicată e apa din Someșeni în cazuri de

tuberculoză pulmonară activă, boli renale, stări febrile gastroenterite acute, apoplexie, graviditate și arterioscleroză înaintată.

Durata băilor depinde de calitatea apei, de loala pentru care se aplică, de vârsta și starea generală a bolnavului. Prin urmare fiecare bolnav are să se adreseze întâi medicului, singur competent în prescrierea băilor și a inhalăției.

Nămolul conține substanțe organice și săruri în concentrație remarcabilă, echivalează cu nămolul celorlalte stațiuni (Tehirghiol, Franzensbad etc.). Nămolul se poate aplica și în forme de cataplasme. Aplicația e foarte simplă. Se pot face băi întregi de nămol, amestecat cu diferite cantități de apă minerală.

Rezultă din cele expuse importanța aplicației terapeutice a apelor minerale din Someșeni, cari

sunt predestinate a ocupa un loc

de frunte între stațiunile balneare similare

din Europa Centrală.

Dl. Dr. Dominic Stanca, în continuarea dezvoltării băilor din Cluj—Someș-Sat după cum am spus mai sus, în acest an a făcut noi investițiuni construind edificii pentru băi calde. Cunoaștem însă intențiunile d-sale dorind să ridice aceste băi la nivelul celor mai moderne băi mondiale,

modernizându-le mereu, continuă să facă noi investițiuni.

În acest an, chiar numărul izvoarelor descoperite s'a sporit, la numărul de 12 cari servesc diferite ape minerale, sărate etc. deși distanța între aceste izvoare nu este mai mare de 10—21 m.

Băile Someșeni sunt situate pe terenul de 40 jughere proprietatea țărânului Ion Pop, care prin fericita descoperire și explorare a drului Stanca astăzi este coproprietarul unei stațiuni balneare cu perspective excelente.

Ca încheiere nu avem altceva de spus, decât că dlui dr. Stanca Dominic în decursul acestor doi ani, în ciuda tuturor vexațiilor ignoranței și inconveniențelor autorităților și răutății concurenței i-a reușit să realizeze un lucru frumos, pentru al cărui rezultat îl felicităm și îi dorim ca în munca sa ce depune pentru interesul public, succesele cele mai fericite să-i încoroneze opera d-sale.

Chir.

Institutul de asigurări „Minerva“ în legătură cu cele mai excelente institut de reasigurări din Europa

„Minerva“ continuă să-și desvolte activitate în liniște

Institutul de asigurări „Minerva“ și-a avut adunarea generală în 15 Iunie a. c. sub prezidenția d-lui Baron Gavril Josika.

Dl Béla Sándor, director general, prezentând raportul despre gestiunea anului trecut, arătând, că

„Minerva“ a continuat să-și desvolte activitatea și în anul trecut,

sub auspiciile liniștite de până acuma și cu toatecă unele institut de asigurări au înregistrat pierderi, în anul trecut, societatea

„Minerva“ a realizat beneficii,

deși situația economică a fost defavorabilă în România.

Societatea „Minerva“ a făcut tot posibilul și anul trecut, ca să-și sporească numărul asiguraților, dar

și-a desvolat activitatea cu precauțiune,

evitând riscurile exagerate, încât proporția de despăgubiri la „Minerva“ este mai favorabilă, decât la celelalte institut din România.

În raportul direcțiunii s'a menționat și tranzacția încheiată anul trecut și în sensul căreia banca de asigurări

„Transilvania“ din Siblu a intrat în cointerесаție cu „Minerva“

dela care a luat în primire și stocul de reasigurări.

Prin banca de asigurări „Transilvania“ din Sibiu, care este una dintre principalele institut de asigurări din România,

„Minerva“ a ajuns în legătură cu principalele institut de reasigurări

din Europa.

Direcțiunea în raportul prezentat, mai evidențiază, că

desvoltarea tranzacțiilor de asigurări în 1930,

continuă să-i se intensifice, deși acest an este mai critic din punct de vedere economic și în urma convenției, în baza căreia grăbindu-se în ajutorul institutului „Victoria Națională“ dela care a luat un mare stoc de acții, a contribuit la desvoltarea ideii asigurărilor.

Raportul cenzorilor a fost prezentat de către dl dr. Edmund Abrudbányai, deputat și în urma acestui raport s'a dat descărcarea cuvenită.

Membri în conducerea institutului au fost aleși dnii: deputat dr. E. Abrudbányai, publicist dr. Stefan Sulyok, dela „Ellenzék“, director Iosif Torday, dela „Keleti Ujság“, directori Iosif Singer și Béla Wenzel, dela „Transilvania“ din Sibiu.

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár Részvénytársaság

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA
COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 77.400.000

Sediul Social: Satu-Mare.

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI
MIHAL.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anon. Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare

Kolozsvári Takarékpénzt. és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár,
Marosvásárhely és Nagyváradon. — :-

Saját tőkéi **85** millió lej

Minden banküg-
yletet legelő-
nyösebben
végez.

Engedélyezett
devizahely.

Affiliált intézetek:
Torda-Aranyos Vármegyei
Takarékpénztár Rt. Tordán
Alsófehérvármegyei Gaz-
dasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhely-
megyei Takarékpénztár Rt.
Székelyudvarhelyen és
Sz.-Keresztúron, Szászré-
gényvidéki Takarékpénztár és Hitel-
bank Rt. Biharyudvarhelyen és Szabolcs-
vári Hitelbank Rt. Szabolcsváron.

Áruraktárai
a vasút
mellett

Betéteket
elfogad

Nem trükk! Valóság!

Kedves, barátságos, tiszta szoba árból

20%

Bőséges, izletes házi étkezési árból

10%

engedményt kap Ön, mint ezen lap előfizetője

Budapesten a

PARK-Nagyszállodában

VIII, Baross-tér 10. szám.

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.

Fiókinézet: Dej-Dés, Cehulsilvaniei-Szilágycseh, Jibou-
Zsibó, Beclean-Bethlen, Zălau-Zilah

Affiliált intézetek: A Nagyenyedi „Kisegítő” Ta-
karékpénztár Rt., Aiud-Nagyenyed és ennek Uioara-
marosujvári fiókinézetete.

Saját tőkéi **60** millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.

Ardealul Economic Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20'—

Szöveg között cm²-
ként — — Lei 15'—

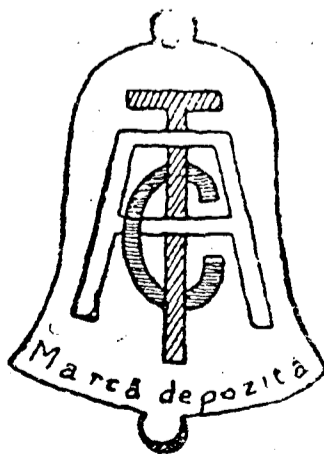
Többi hirdetési ol-
dalon — — Lei 10'—

Egy garmond sor Lei 80'—

Citiți

„Lemnul”

Cuaceastă mareă este prevăzută
fiecare obiect de argint și lux fa-
bricat în fabrica

„TACĂMUL” din

•••••

Fineță de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile re-
bijuterii mai bune. Numai pentru revănzătorii,
„Tacămul” fabrică de argintării, Cluj
Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82
Adresa telegrafică: „Tacămul”.